

А.В. Шерудило

Я хочу бути сучасним водитим

Глухів – 2015

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

А.В. Шерудило

Я хочу бути сучасним вожатим

*Методичні рекомендації зі спецкурсу
«Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення
та відпочинку» для студентів
педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів*

м. Глухів

УДК 378.147.88
ББК 74.580

А.В. Шерудило, аспірант кафедри загальної педагогіки, психології та менеджменту освіти ГНПУ ім. О. Довженка

Друкується за рішенням вченої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол № 2 від 30 вересня 2015 року)

Рецензенти:

Луценко Г.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки, психології та менеджменту освіти глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Борисов В.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри менеджменту освіти та психології Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Шерудило А.В.

Я хочу бути сучасним вожатим: методичні рекомендації зі спецкурсу «Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку» для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Андрій Васильович Шерудило – Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка. – 2015. – 80 с.

У методичних рекомендаціях представлені програма спецкурсу, навчальні, методичні й сценарні матеріали, метою яких є підготовка студентів педагогічних вищих навчальних закладів до використання інноваційних технологій під час проходження навчально-виховної практики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

Методичні рекомендації розраховані на групову та індивідуальну підготовку студентів, а також можуть бути використані для самостійної роботи студентів. Адресовано студентам, викладачам, організаторам літнього відпочинку та оздоровлення дітей.

УДК 378.147.88
ББК 74.580

© Шерудило А.В., 2015
© РВВ ГНПУ ім.О. Довженка, 2015

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Програма спецкурсу «Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку».....	5
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ В ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ	173
Сутність інноваційної педагогічної діяльності	173
Сутність та класифікація інноваційних технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	19
Основні поняття модуля.....	27
МОДУЛЬ 2. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ	359
Проектна технологія в умовах педагогічної практики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	359
Технології театральної педагогіки в умовах педагогічної практики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	371
Технологія форум-театру в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.....	414
Шоу-технологія в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	38
Ігрові технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	471
Особливості використання здоров'язберігаючої технології в умовах роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	515
Основні поняття модуля.....	46
МЕТОДИЧНІ ТА СЦЕНАРНІ МАТЕРІАЛИ	55
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ	803
ЛІТЕРАТУРА	81

ВСТУП

Сучасний етап модернізації національної освіти в контексті європейських вимог, соціально-економічні зміни, прискорення впровадження новітніх технологій, що супроводжують перехід до інформаційного суспільства ініціювали встановлення нових вимог до педагогічних працівників.

Підвищення вимог до підготовки майбутніх фахівців визначається соціальними, економічними та культурними потребами суспільного розвитку, які зумовлюють суттєві зміни в освіті. У цьому контексті вдосконалення підготовки сучасного вчителя, який сприяє формуванню фахівців нової генерації, визначає необхідність модернізації вищої педагогічної освіти.

В інноваційних освітніх перетвореннях особливо високими є вимоги до рівня теоретичних знань і практичної підготовки вчителя. Готовність педагога до розроблення, апробації та впровадження в навчально-виховний процес педагогічних інновацій постає як необхідний компонент його професійної готовності.

Інтенсивне впровадження інновацій в освіті зумовлює зміни в системі підготовки майбутнього вчителя до роботи в літніх оздоровчих таборах. У зв'язку з цим, важливим завданням педагогічних навчальних закладів є формування особистості педагога, здатного до сприйняття, продукування і застосування нового, а відтак професійно й творчо підходити до здійснення інноваційної виховної діяльності. Для цього в студентів мають бути сформовані особистісні якості, активність, спроможність реалізовувати творчий потенціал, здатність застосовувати інноваційні технології та методи роботи з дітьми, вміння створювати умови для розвитку їхніх інтересів, здібностей та вподобань.

Проте, як свідчить практика, у педагогічних вищих навчальних закладах більше уваги приділяють підготовці студентів до викладання навчальних дисциплін, ніж до організації виховного процесу. Тому в літніх оздоровчих таборах трапляються приклади низького рівня організації дозвілля, відсутність використання інноваційних видів діяльності. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває підготовка студентів вищих навчальних закладів до інноваційної діяльності в дитячих оздоровчих таборах, тому нами була розроблена програма спецкурсу "Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку".

ПРОГРАМА СЦЕЦКУРСУ **«Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку»**

Пояснювальна записка

Сучасний етап реформування системи організації дитячого оздоровлення та відпочинку України характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до виховної педагогічної діяльності, творчого пошуку нових чи вдосконалених концепцій, суттєвих змін у змісті, формах і методах виховання.

Головним у цьому процесі має стати питання підготовки майбутнього педагога з інноваційним стилем мислення і діяльності, здатного творчо підходити до вирішення освітніх завдань, особистісного й професійного зростання упродовж життя.

Інноваційна діяльність педагога-організатора стає на сьогоднішній день основним напрямом реалізації модернізаційних реформ у позашкільній освіті й одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому. Тому важливим завданням курсу «Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (далі – ДЗОВ)» є підготовка майбутнього вчителя, компетентного в сфері інноваційної професійної діяльності, спроможного ефективно розв'язувати завдання модернізації системи позашкільної освіти, здатного до створення та упровадження педагогічних інновацій.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні технології в ДЗОВ» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «бакалавр» напрямів підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська), 020303 Філологія. Українська мова і література, 6.020302 Історія, 6.040102 Біологія, 6.040201 Математика, 6.040203 Фізика, 6.010103 Технологічна освіта, 6.010106 Соціальна педагогіка.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є знання, практичні вміння і навички студента щодо організації життєдіяльності дітей різного віку в умовах дитячого закладу оздоровлення та відпочинку на основі педагогічних інновацій.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, психологія, етика і естетика, культура, екологія, методика виховної роботи, основи педагогічної майстерності, нові педагогічні технології.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Загальні засади педагогічної інноватики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку;

Змістовий модуль 2. Технологічні аспекти інноваційної діяльності в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

З метою закріплення теоретичного матеріалу та формування практичних навичок після вивчення курсу проводиться *інструктивно-методичний семінар «Організація роботи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку з використанням інноваційних технологій»*.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Інноваційні технології в ДЗОВ” оволодіння студентами головними аспектами інноваційних процесів у позашкільній освіті, структурою та технологією інноваційної педагогічної діяльності, методикою проектування і реалізації авторських інновацій, формування у майбутніх педагогів інноваційного мислення, готовності до використання інноваційних технологій в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Інноваційні технології в ДЗОВ” є:

- забезпечити глибоке оволодіння студентами знаннями про наукові засади технологічного підходу у виховній роботі ДЗОВ;
- сформуванню поняття про сутність та класифікацію інноваційних технологій у ДЗОВ;
- сформуванню вміння орієнтуватися у різних видах інноваційної діяльності;
- сформуванню здатності застосовувати отримані знання у різних сферах інноваційної діяльності: педагогічний процес, інноваційна поведінка, спілкування, міжособистісні та міжгрупові стосунки в інноваційному освітньому середовищі;
- виробити вміння обирати та оцінювати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань виховного процесу ДЗОВ;
- сформуванню вміння самостійно розробляти педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань виховної роботи ДЗОВ;
- виробити вміння творчої реалізації освітніх та педагогічних інновацій у виховному процесі дитячого табору;
- сформуванню готовності майбутніх педагогів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- систему виховної роботи в дитячих літніх оздоровчих закладах;
- специфіку педагогічної діяльності в ДЗОВ;
- зміст, форми і методи виховної та розвиваючої діяльності з врахуванням специфіки функціонування літніх оздоровчих таборів.
- сутність технологічного підходу в умовах роботи ДЗОВ;
- структуру та технологію інноваційної педагогічної діяльності, шляхи розвитку творчих педагогічних здібностей;

- зміст та класифікацію інноваційних технологій у ДЗОВ;
- особливості проектування і реалізації інноваційних технологій у ДЗОВ;

вмісту :

- моделювати і проводити різноманітні виховні справи;
- забезпечувати єдність колективних, групових, індивідуальних форм виховної роботи.
- прогнозувати результати виховної діяльності з дітьми;
- визначати зміст роботи дитячого колективу;
- здійснювати організацію колективних творчих справ з різних виховних напрямів;
- застосовувати знання з предметів своєї спеціальності при підготовці і проведенні різних виховних справ.
- визначати пріоритетні напрямки інноваційної педагогічної діяльності в системі позашкільної освіти;
- узагальнювати перспективний педагогічний досвід, використовувати надбання педагогів-новаторів у власній професійній діяльності;
- здійснювати теоретично обґрунтоване оцінювання педагогічних інновацій;
- вибирати педагогічно доцільні технології для реалізації поставленої мети;
- створювати власні інноваційні проекти;
- визначати рівень своєї готовності до інноваційної педагогічної діяльності та шляхи його підвищення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 години / 2 кредити ECTS.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Загальні засади педагогічної інноватики в ДЗОВ

Тема 1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти

Інноваційність. Педагогічні інновації. Специфічні особливості педагогічних інновацій. Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів. Гуманістична педагогіка. Особистісно-орієнтована педагогіка. Характеристика інноваційності у вихованні. Проблеми дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, на вирішення яких спрямована інноваційна діяльність.

Тема 2. Загальна характеристика інноваційних процесів в освіті.

Сутність та специфіка інновацій в освіті. Предмет і сфера дослідження педагогічної інноватики. Співвідношення понять

«інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація», «інноваційна діяльність» та «інноваційний процес», «інновації в освіті» та «інноваційна освіта». Характеристика сучасних класифікацій інновацій в освіті. Тенденції та закономірності розвитку інноваційних процесів в освіті. Принципи управління інноваційними освітніми процесами. Особливості інноваційних процесів в освіті. Види структур інноваційного процесу.

Тема 3. Сутність, структура та етапи інноваційної педагогічної діяльності.

Сутність інноваційної педагогічної діяльності. Структура інноваційної педагогічної діяльності. Сучасні підходи до проектування моделей інноваційної діяльності. Етапи інноваційної педагогічної діяльності.

Тема 4. Сутність технологічного підходу у виховній роботі ДЗОВ.

Сутність технологічного підходу. Поняття педагогічної технології. Проектування педагогічної технології. Поняття «Інноваційні технології у ДЗОВ». Виховна справа; її особливості в умовах табірної літа. Технологія підготовки і проведення виховної справи. Недоліки у підготовці (організації) та проведенні виховних справ у дитячих тимчасово створених літніх колективах. Нетрадиційні форми виховних справ в умовах табірної літа; їх роль у формуванні й розвитку у дітей комплексу позитивних ділових якостей.

Змістовий модуль 2.

Технологічні аспекти інноваційної діяльності в ДЗОВ

Тема 5. Інтерактивні освітні технології в умовах педагогічної практики в ДЗОВ

Концептуальні засади інтерактивних освітніх технологій. Сутність і види інтерактивних методів. Переваги інтерактивних форм роботи. Інтерактивні технології в ДЗОВ. Оптимальні умови для забезпечення ефективності використання інтерактивних технологій в умовах табору.

Тема 6. Проектна технологія в умовах педагогічної практики в ДЗОВ

Необхідність впровадження технологій проекту. Концептуальні положення проектної технології. Класифікація проектних технологій, мета і завдання. Сутність і зміст організації технології проекту в ДЗОВ. Пріоритети проектної технології. Проектна структура, етапи проекту. Рівні проектної діяльності. Творчі, пригодницькі, ігрові, інформаційні, практично-орієнтовані та спортивні проекти. Функції координаторів проекту.

Тема 7. Технологія театральної педагогіки в ДЗОВ

Концептуальні положення технології театральної педагогіки. Дитячий театр: особливості процесу організації та діяльності. Завдання і функції педагогів-організаторів підчас використання технології театральної педагогіки в ДЗОВ. Методики театральної педагогіки: проектна, методика колективної театральної творчості, методика «Драма. Імпровізація. Дилема», казкотерапія, плейбек театр. Форми колективної театральної діяльності, які використовуються на практиці: репетиції концертів, конкурсних програм тощо; інсценування, інсценізації; постановки для квестів, станційних ігор, спортивно-туристичних естафет; сюжетно-рольові ігри; підготовка та участь у театральних постановках (іменинні казки, «морські» і т.п.); майстер-класи.

Тема 8. Технологія форум-театру

Сутність технології форум театру в ДЗОВ. Завдання педагогів-організаторів у підготовці форум-театру. Алгоритм проведення форум театру. Організація та проведення виховних справ з використанням технології форум-театру для дітей старшого шкільного віку з урахуванням їх позиції у суспільстві, їх романтичного настрою та потреби у плідній діяльності і творчості — шлях до вирішення проблем самовираження та самовизначення юнаків та юнок в умовах табірної літа. Роль експрес-діагностики у роботі педагога-організатора з вирішення проблем самоактуалізації дітей (визначення: індивідуального становища кожного школяра у системі особистісних взаємин у тимчасово створеному колективі дітей влітку; статусної структури всієї групи; психологічних особливостей кожної дитини; психологічного клімату в колективі).

Тема 9. Шоу-технології в ДЗОВ

Особливості використання шоу-технології в ДЗОВ. Зміст шоу-технологій в ДЗОВ. Специфіка використання шоу-технологій в умовах дитячого табору.

Тема 10. Ігрові технології в ДЗОВ

Концептуальні засади ігрових технологій. Особливості змісту ігрових технологій в ДЗОВ. Специфіка використання ігрових технологій в умовах дитячого табору.

Тема 11. Особливості використання здоров'язберігаючої технології в умовах роботи ДЗОВ

Поняття «здоров'язберігаючі технології» та їх класифікації. Види здоров'язберігаючих технологій. Особливості змісту здоров'язберігаючих технологій в ДЗОВ. Типи здоров'язберігаючих

технологій.

Тема 12. Арт-технологія в ДЗОВ

Особливості використання арт-технології в умовах ДЗОВ. Зміст арт-технології в ДЗОВ. Специфіка використання шоу-технологій в умовах дитячого табору.

Тема 13. Технологія інтегрованого виховання

Концептуальні засади технології інтегрованого виховання. Особливості змісту технології інтегрованого виховання в ДЗОВ. Специфіка використання технології інтегрованого виховання в умовах дитячого табору.

Зміст самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Загальні засади педагогічної інноватики в ДЗОВ

Тема. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти

1. Інноваційність як ознака сучасності.
2. Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів.

(Підготовка реферату)

Форма звіту: конспект

Тема. Загальна характеристика інноваційних процесів в освіті.

1. Сутність та специфіка інновацій в освіті.
2. Предмет і сфера дослідження педагогічної інноватики.
3. Співвідношення понять «інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація», «інноваційна діяльність» та «інноваційний процес», «інновації в освіті» та «інноваційна освіта»
4. Характеристика сучасних класифікацій інновацій в освіті.
5. Тенденції та закономірності розвитку інноваційних процесів в освіті.
6. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.
7. Особливості інноваційних процесів в освіті.
8. Види структур інноваційного процесу.

На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

- Виписати у термінологічний словник та проаналізувати наукові підходи до визначення понять: «новація», «інновація»; «освітня інновація»; «педагогічна інновація»; «інновації в освіті»; «інноваційна освіта»; «інноваційна діяльність»; «інноваційний процес».

- Підготувати повідомлення та презентацію на тему: «Внесок зарубіжних і українських вчених у становлення та розвиток педагогічної інноватики».

- Підготувати анотований каталог наукових праць присвячених проблемам інновацій у сучасній вітчизняній освіті.

- Зробити порівняльну характеристику сучасних класифікацій

освітніх інновацій.

Змістовий модуль 2. Технологічні аспекти інноваційної діяльності в ДЗОВ

Тема. Проектна технологія в умовах педагогічної практики в ДЗОВ

Вивчити досвід використання проектних технологій в ДЦ «Молода грядія», МДЦ «Артек-Карпати-Буковель».

Вивчити досвід використання проектів профорієнтаційної спрямованості в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

Тема. Технологія театральної педагогіки

Стимулювання емоцій, почуттів та інтересів вихованців дитячого табору засобами театральної педагогіки.

Вплив театральної педагогіки на формування творчої індивідуальності вихованця.

Тема. Арт-технологія в ДЗОВ

Особливості використання арт-технології в умовах ДЗОВ.

Тема. Технологія інтегрованого виховання

Особливості змісту технології інтегрованого виховання в ДЗОВ.

Рекомендована література до навчальної дисципліни

Основна

1. Бедерханова В. Літній дім: літні оздоровчі табори та організація в них. Сценарії розважально-виховних заходів у літньому оздоровчому таборі / В.Бедерханова // Початкова освіта. – 1999. – № 21-22.

2. Галузинський В.М. Виховна робота в літніх дитячих таборах // Педагогіка: теорія і історія / В.М. Галузинський, М.В. Євнух – К.: Вища школа, 1995.

3. Дик Н.Ф. Организация летнего отдыха и занятости детей / Н.Ф. Дик – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 352 с.

4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І.М.Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.

5. Кияниця З.П. Організація відпочинку та оздоровлення дітей в Україні: Зб.нор-мат. документів та інформ. матеріалів / Упорядн. З.П. Кияниця, Ж.В.Петрочко, Л.Ю. Якименко, Л.І. Стрига – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. – 170 с.

6. Коваленко Є.І. Методика роботи в літньому таборі: Навч.посіб. для педагогіч. серед. закладів освіти та позашк. закладів, викладачів і студ. вузів I – II і III –IV рівнів акредитації / Є.І. Коваленко, А.І. Конончук / Інститут змісту і методів навчання. – К., 1997. – 286 с.

7. Методика виховної роботи в літніх оздоровчих таборах /Укл. О.В.Мудрик. – Тернопіль: ТДПУ, 2002. – 208с.

8. Начало – это дела половина. Организационный период в детском лагере в вопросах и ответах: учеб.-метод. пособие для вожатых, педагогов детских оздоровительных центров / [Моисеева О.Л., Огурцова О.В., Буракова Н.А. и др.]; под ред. Наливайко Л.В. – Х.: Гимназия, 2011. – 176с.

9. Організація літнього відпочинку оздоровчих закладів для дітей та підлітків / Укладачі Л.М. Михайлова, І.В. Петрова, Л.І. Коцюбіна. – Луганськ, 2000. – 342с.

10. Педагогічний щоденник: методичні рекомендації з навчально-виховної практики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку / Уклад. А.В.Шерудило – Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О.Довженка. – 2015. – 101с.

11. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: учебное пособие / Г.К. Селевко. – М.: Народное образование, 1998. – 589 с.

12. Сонячне літо в таборі: Навч.- метод. посібник / Н.І. Яковець (заг. ред. М.В. Солова (уклад.)). – Ніжин: Видавництво НДУ ім.Гоголя, 2005. – 168 с.

13. Тихененко Л.В. І знову літо! Організація літніх оздоровчих таборів та навчання дітей-лідерів: Методичний посібник / Л.В. Тихененко, В.Г. Бабич, Т.М. Доценко – Біла Церква, 2009. – 256 с.

14. Тимофеев Ю. Формы и методы организации досуга и оздоровления детей в условиях летнего лагеря / Ю. Тимофеев // Воспитание школьников. – 2002. – №5.

15. Технологія виховної роботи в умовах табірної зміни: теорія і практика / Заг. ред. А.Й. Капська, І.М. Мельникова, В.В. Вербицький, відп. за вип. О.В.Глушаниця. / М-во освіти і науки України, пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Укр. держ. екол. – натур. Центр учн. Молоді. – К.: Грайлик, 1998. – 426 с.

16. Щубелка Н.В. Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: із досвіду роботи Українського дитячого центру «Молода гвардія»: Методичний посібник. / Н.В. Щубелка, В.М. Бездень, Г.А. Вольчева та ін.; За ред. Н.В. Щубелки – Одеса: ВМВ, 2014 – 114 с.

17. Яковець Н.І. Сонячне літо в таборі: Навчально-методичний посібник / В.М. Солова, Г.Ю. Опанасенко, Н.І. Яковець – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – Ч.І. – 270 с.

18. Яковець Н.І. Сонячне літо в таборі: Навчально-методичний посібник / В.М. Солова, Г.Ю. Опанасенко, Н.І. Яковець. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – Ч.ІІ. – 270 с.

19. Шерудило А.В. Сутність та класифікація інноваційних технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб.наук. праць / Кам'янець-Подільський, 2015. – Випуск 18(1-2015). – 448с. – С. 442-448.

Додаткова

1. Афанасьев С. Методика организации конкурсов / С. Афанасьев // Воспитание школьников. – 2001. – №3.
2. Відпочинок – справа серйозна: Добірка статей про відпочинок у літньому таборі // Завуч. – 2001. – №12.
3. Денисюк Т. Путешествие в страну вежливых ребят. Сценарий игры-путешествия для 5-6 классов / Т. Денисюк // Все для учителя. – 2001. – №6.
4. Иванова Л.А. Словник-довідник основних соціально-педагогічних термінів педагога дитячого оздоровчого закладу / Л.А. Иванова – Ялта: ДПЦ «МДЦ Артек», 2011. – 74с.
5. Ігри на спортмайданчику // Все для учителя. – 2004. – №13,14.
6. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел / И.П.Иванов – М.: Педагогика, 1989.
7. Жабо Т.В. Студент-практикант в оздоровчому таборі: Навч. посіб / Т.В.Жабо, А.М. Кузнецов. – Кіровоград, 2006. – 64 с.
8. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посібник / С.Г.Карпенчук – К., 1997.
9. Літній відпочинок учнів: Добірка статей // Позакласний час. – 2004. – № 11,12.
10. Макаренко А.С. Методика організації виховного процесу / А.С.Макаренко. – К.: Рад.шк. 1993. С. 29–136.
11. Тарасова Т.В. Технологія вивчення і виховання особистості через міжособистісні відносини. – Методичні рекомендації для студентів вузу, вчителів-практиків / Т.В. Тарасова. – Тернопіль, 1993.
12. Тарасова Т.В. Активні форми виховного процесу та особливості їх використання в національній школі. В зб. Майбутньому вчителю про основи педагогічної майстерності / Т.В. Тарасова. — Тернопіль, 1993.

Інтернет-джерела

Вожатики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vozhatiki.ru/> – Назва з екрану.

Вожатым. org. ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vozhatim.org.ua>. – Назва з екрану.

Комаровська О.А. Театральні технології у вихованні підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/5503/1/Komarovska_zbirnuk_2014.PDF

Поляков С.Д. Технологии воспитания [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://si-sv.com/publ/4-1-0-65>.

Про класичний Форум-театр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tolerspace.org.ua/ua/projects/forumtheatre/about/> – Назва з екрану.

Форум-театр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.forum.gender-ua.org/index-1-ua.html>. – Назва з екрану.

МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ В ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Сутність інноваційної педагогічної діяльності

Учитель – це той, хто думає про зміни та інновації як про своє життя

М. Фуллан

Розвиток інноваційних процесів у освіті на сучасному етапі є об'єктивною закономірністю, що зумовлюється: інтенсивним розвитком інформаційних технологій у всіх сферах людського буття; оновленням змісту філософії сучасної освіти, центром якої став загальнолюдський цілісний аспект; гуманістично зорієнтованим характером взаємодії учасників навчально-виховного процесу; необхідністю підвищення рівня активності та відповідальності педагога за власну професійну діяльність, спрямовану на формування творчої особистості вихованця, готовності до сприйняття та активної діяльності у нових соціально-економічних умовах. У зв'язку з цим винятково важливого значення набуває інноваційна діяльність педагога.

Інноваційна педагогічна діяльність як особливий вид творчої діяльності спрямована на оновлення системи освіти. Вона є результатом активності людини не стільки в пристосуванні до зовнішнього середовища, скільки в зміні його відповідно до особистих і суспільних потреб та інтересів.

Інноваційна діяльність, будучи складним і багатоплановим феноменом, своїм змістом охоплює процес взаємодії індивідів, спрямований на розвиток, перетворення об'єкта, на переведення його в якісно новий стан; системну діяльність щодо створення, освоєння та застосування нових засобів; особливий вид творчої діяльності, що об'єднує різноманітні операції і дії, спрямовані на одержання нових знань, технологій, систем. Усі ці вияви характеризують інноваційну діяльність у педагогічній сфері.

Інноваційна педагогічна діяльність – заснована на осмисленні практичного педагогічного досвіду цілеспрямована педагогічна діяльність, орієнтована на зміну й розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нового знання, формування якісно іншої педагогічної практики.

На думку дослідників І. Ісаєва, Л. Міщенко, В. Сластьоніна, Є. Шиянова, необхідність інноваційного спрямування педагогічної діяльності в сучасних умовах розвитку суспільства, культури і освіти визначається низкою обставин:

– відбуваються соціально-економічними перетвореннями, які зумовили необхідність докорінного оновлення системи освіти, методики

і технології організації навчально-виховного процесу в навчальних закладах різного типу. Інноваційна спрямованість діяльності педагогів і вихователів, що поєднує у собі створення, освоєння та випробування педагогічних нововведень, виступає засобом оновлення освітньої політики;

– посиленням гуманітаризації змісту освіти, безперервною зміною обсягу, складу навчальних дисциплін; введенням нових навчальних предметів, які потребують постійного пошуку нових організаційних форм, технологій навчання. У даній ситуації істотно зростає роль і авторитет педагогічного знання в учительському середовищі, актуалізуються завдання зростання професійної майстерності педагогів;

– зміною характеру відношення педагогів до самого факту освоєння і застосування педагогічних нововведень. В умовах жорсткої регламентації змісту навчально-виховного процесу педагог обмежений не тільки у самостійному виборі нових програм, підручників, але й у використанні нових прийомів і способів педагогічної діяльності. Зараз інноваційна діяльність в освіті набуває вибіркового, дослідницького характеру.

– входженням освітніх навчальних закладів у ринкові відносини, створенням нових типів навчальних закладів, у тому числі і недержавних, які формують реальну ситуацію їх конкурентоспроможності¹.

Інноваційна педагогічна діяльність і її процес багато в чому залежать від інноваційного потенціалу педагога, який розглядають як сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, які виражають готовність вдосконалювати педагогічну діяльність і наявність внутрішніх, таких, що забезпечують цю готовність, засобів і методів. Інноваційний потенціал характеризується певними параметрами:

– творча спроможність генерувати і продукувати нові уявлення та ідеї, проектувати і моделювати їх у практичних формах діяльності;

– відкритість особистості до нового, до інакомислення, яке ґрунтується на толерантності особистості, гнучкості й панорамності її мислення;

– культурно-естетична розвиненість й освіченість, що передбачає високий рівень культури педагога;

– готовність вдосконалювати свою діяльність, наявність внутрішніх засобів і методів, що забезпечують цю готовність;

– розвинена інноваційна свідомість (цінність інноваційної діяльності в порівнянні з традиційною, інноваційні потреби, мотивація інноваційної поведінки).

¹ Сластенин В.А. Педагогика: учеб. пособие / В.А. Сластенин, И.Ф. Исаев, Е.Н.Шиянов; под ред. В.А.Сластенина. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 576 с. – С. 493-494.

Інноваційний потенціал педагога реалізується через інноваційну діяльність та передбачає наявність певного рівня свободи дій у відповідних суб'єктів. Через специфіку новаторської, пошукової роботи здійснювати інноваційну діяльність і контролювати дуже важко. Тому суспільство змушене довіряти дослідникові, новаторові, вважаючи, що в процесі вільного пошуку істини, нових рішень і способів реалізації, що стоять перед суспільством, завдань він не допуститься дій, здатних надалі завдати шкоди інтересам суспільства. Отже, свобода творчості повинна сполучатися з найвищою особистою відповідальністю суб'єкта інноваційного пошуку.

Праця педагога з освоєння нововведень настільки специфічна і складна, що виключно велика залежність її ефективності від того, чи буде педагог розуміти сенс впровадження тих чи інших нововведень, здійснювати їх пошук, вибір і застосування.

Тому ефективна інноваційна діяльність може бути здійснена тільки адекватно особистісно та професійно орієнтованим суб'єктом з евристичним або креативним рівнем інтелектуальної ініціативи на фоні домінанти мотиву особистісної самоактуалізації у професійній сфері.

В основі реального здійснення інноваційної діяльності лежать уміння побудови концептуальної основи педагогічного нововведення, що охоплює діагностику, прогнозування, розробку програми експерименту, аналіз її здійснення, діяльну реалізацію інноваційної програми, відстеження ходу і результату впровадження, корекцію і рефлексію інноваційних дій. Необхідною умовою успішної реалізації інноваційної діяльності педагога є вміння ухвалювати інноваційне рішення, йти на певний ризик, успішно вирішувати конфліктні ситуації, що виникають при реалізації нововведення, усунути інноваційні бар'єри. У зв'язку з цим, особливого значення набуває розв'язання питань, пов'язаних з регулюванням педагогічної діяльності, зокрема з саморегуляцією. Це питання про те, як набуває особистісного трактування оволодіння інноваційною діяльністю та її подальша творча реалізація.

Педагогічна діяльність завжди орієнтується на певний зміст, тобто на знання, які слід здобути в процесі навчання, та на якості особистості, які необхідно виховати. Залежно від того, які цінності домінують при цьому, педагогічна діяльність в освітніх перетвореннях може мати формуючий (традиційний) або розвивальний (гуманістичний) характер.

Пошук шляхів оновлення педагогічних систем здійснюється на різних рівнях: одні установи починають розробляти концепції оновлення, інші — вже сформувались як новий тип навчального закладу. Результатами інноваційних пошуків є якісно нові зразки освітніх систем, кожному з яких властиві специфічні структурно-організаційні особливості. Йдеться про нові типи навчальних закладів (адаптивні освітні установи, дитячі садки-школи, школи-лабораторії, гімназії, ліцеї тощо).

За всіх відмінностей у стратегії й тактиці виникнення альтернативних навчальних закладів є багато спільного. У кожному випадку основу цього процесу становить інноваційна педагогічна діяльність, яка має своїм наслідком не лише створення і функціонування закладів нового типу, тобто структурні зміни, а й реформування, обґрунтування, розроблення якісно нових концептуальних засад.

Цільові, змістові та процесуальні особливості інноваційної освітньої системи моделюються передусім на основі гуманістично зорієнтованих педагогічних ідей і технологій, вони спрямовані на актуалізацію освітніх потреб особистості, яка росте й розвивається.

Інноваційна педагогічна діяльність може здійснюватися як у традиційних навчальних закладах (загальноосвітніх школах, позашкільних освітніх установах), так і в закладах нового типу. У традиційних та інноваційних закладах вона здебільшого здійснюється емпіричним шляхом, тобто шляхом проб і помилок. У закладах нового типу інноваційна діяльність виконує стабілізаційну (закріплення і збереження створеного раніше) і пошукову (спрямовану на зміну стану системи) функції, які відображають різні і взаємопов'язані рівні педагогічної діяльності у процесі її саморозвитку — репродуктивний (відтворюючий) і продуктивний (творчий). Репродуктивна діяльність заснована на відтворенні традиційних схем дій, спрямована на одержання заданого результату відомими засобами. Продуктивна діяльність пов'язана з формулюванням нових цілей і досягненням їх за допомогою нових засобів.

Інноваційна педагогічна діяльність є одним із видів продуктивної діяльності. Серед її обов'язкових компонентів особливу роль відіграє творчість. Надбання світової і вітчизняної педагогіки, сучасні науково-педагогічні дослідження та практичний досвід багатьох поколінь педагогів переконують у необхідності творчого елемента в педагогічній діяльності. Інноваційні процеси, інноваційна педагогічна діяльність без нього просто неможливі. Специфіка педагогічної творчості полягає в тому, що її об'єктом і результатом є творення особистості, а не образу, як у мистецтві, чи механізму, конструкції – як у техніці. Педагогічний процес розглядають як спільну творчість (співтворчість) педагога й вихованця в ситуації педагогічної взаємодії, у процесі якої відбувається педагогічне перетворення людини.

Для педагогів, які працюють в інноваційному режимі, важливе значення має вивчення педагогічного досвіду як джерела інноваційної діяльності. Особливий інтерес вони виявляють до таких його різновидів, як передовий і новаторський педагогічний досвід.

Передовий педагогічний досвід – навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність, у процесі якої стабільні позитивні результати у розв'язанні актуальних педагогічних проблем забезпечуються використанням оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання

та виховання, нових освітніх систем або інтеграції традиційних форм, методів, прийомів і засобів.

Головними критеріями передового педагогічного досвіду є:

– актуальність – відповідність досвіду найважливішим на певному етапі проблемам навчання і виховання;

– новизна – наявність у теорії та практиці раніше не відомих знань, форм і методів діяльності. Вона властива не тільки науковим відкриттям, а й раціоналізації окремих аспектів педагогічної діяльності;

– результативність – підвищення рівня розвитку дітей у процесі застосування конкретного досвіду, оптимальне використання учителем (вихователем) і дітьми сил і часу для досягнення результату;

– стабільність – використання досвіду в діяльності інших педагогів протягом тривалого часу;

– раціональність – досягнення високих результатів за розумної інтенсифікації зусиль, засобів і використання часу;

– перспективність – можливість творчого наслідування досвіду іншими педагогами.

Послугуючись цими критеріями як своєрідними еталонами, можна оцінити рівень досягнення результатів у розвитку набутих на основі й у процесі безпосередньої педагогічної діяльності знань і навичок. Застосовувати їх слід сукупно, а не вибірково. Недооцінення ознак передового педагогічного досвіду може спричинити суб'єктивізм, помилкові, невиправдані оцінки, а перебільшення їх – формалізм.

Передовий педагогічний досвід, маючи багато спільного з новаторським досвідом, суттєво відрізняється від нього.

Новаторський педагогічний досвід – породжена радикально новою педагогічною ідеєю навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність.

Залежно від змісту і конкретних результатів виокремлюють такі його види:

– дослідницький педагогічний досвід (суть його полягає в отриманні оригінальних даних, нерідко — відкриттів завдяки використанню пошуку);

– раціоналізаторський педагогічний досвід (його метою є вдосконалення практики навчання і виховання на основі використання творчих ідей).

Як правило, новаторський педагогічний досвід є результатом творчого пошуку, реалізації оригінальних, смислових педагогічних ідей. Так були обґрунтовані теорія і методика педагогіки співробітництва, авторські програми Л. Блудової та Н. Дернович «Створення умов природного розвитку дітей у системі дошкільного виховання» та «Ладки», авторська методика Л. Шульги з розвитку художніх здібностей дітей дошкільного віку, програма з фізичного виховання дошкільників і молодших школярів М. Єфименка.

Певний потенціал перспективних ідей, які збагачують педагогічну практику, містить зразковий (репродуктивний) педагогічний досвід.

Зразковий (репродуктивний) педагогічний досвід – навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність, яка забезпечує ефективно і якісно розв'язання завдань навчання і виховання.

Залежно від того, хто є автором чи носієм досвіду (окремих педагог, група вчителів або вихователів, методичне об'єднання працівників освітніх закладів району, міста, області та ін.), його класифікують як колективний, груповий або індивідуальний.

Педагогічний досвід, будучи продуктом творчого пошуку, експерименту педагогів-новаторів, за певних умов може стати унікальним надбанням усієї навчально-виховної системи. Відбувається це у процесі реалізації технології впровадження в освітню практику досягнень педагогічної науки та передового педагогічного досвіду. Цілеспрямованість, системність цієї роботи забезпечує система моделювання (створення) передового педагогічного досвіду. Цей процес охоплює чотири етапи:

1. Процес моделювання. Науково обґрунтоване моделювання передового педагогічного досвіду передбачає діяльність учених-педагогів, працівників управління освітою, керівників освітніх закладів і методичних служб. На цьому етапі вчені-педагоги, працівники органів управління освітою, керівники навчальних закладів і методичних служб організовують спільну діяльність щодо створення певної теоретичної моделі передового педагогічного досвіду, яка, крім педагогічної новизни, враховувала б відповідні морально-психологічні, науково-теоретичні, науково-методичні, правові фактори. Основними компонентами цього процесу є:

- визначення мети й завдання створюваного досвіду;
- аналіз науково-теоретичних джерел та актуальної практики;
- визначення об'єкта;
- розроблення структури моделі досвіду, плану і методики впровадження, системи аналізу і контролю тощо.

На цьому етапі важливо з'ясувати суть, мету проєктованого досвіду, особливості проблем, які доведеться вирішувати, обсяг і терміни відповідних робіт.

2. Формування моделі досвіду. Особливістю цього етапу є створення за допомогою понять, схем, рекомендацій, алгоритму дій системи засобів педагогічної, управлінської, науково-методичної діяльності або окремих її елементів. Як правило, до структурних компонентів цієї системи належать:

- обґрунтування актуальності досвіду;
- теоретична база досвіду;
- провідна ідея досвіду;
- технологія досвіду;
- прогнозовані результати.

Наслідком такої роботи є бачення цілісної картини модельованого досвіду, а також теоретичне визначення його ефективності.

3. Створення (вирощування) досвіду. На цьому етапі теоретичні положення моделі трансформуються в реальну педагогічну діяльність. Він найскладніший і найтриваліший, найчастіше розгортається за такою схемою:

- освоєння працівниками теоретичних знань для оволодіння новими засобами роботи;
- застосування заданих способів діяльності;
- коригування діяльності учасників;
- виявлення специфічних засобів реалізації завдань;
- експертна оцінка досвіду.

На завершенні етапу створення педагогічний досвід постає як цілісний, самодостатній феномен, аналіз і оцінка якого є передумовою для висновків про доцільність впровадження в педагогічну практику.

4. Упровадження в педагогічну практику створеного досвіду. Відбувається воно у процесі реалізації системи науково-методичних і організаційних заходів, які забезпечують використання досвіду в масовій педагогічній практиці. Для цього важливо мати опис створеного досвіду і рекомендації щодо його впровадження.

Інноваційна педагогічна діяльність структурно охоплює зовнішні (мета, засоби досягнення, об'єкт впливу, суб'єкт діяльності, результат) і внутрішні (мотивація, зміст, операції) компоненти. Як і будь-яка педагогічна діяльність, вона виконує гностичну (пізнавальну), проектувальну (перспективне планування завдань і способів їх розв'язання), конструктивну (співпраця педагога і вихованців), комунікативну (взаємодія педагога з учнями, колегами), організаторську (поетапність дій педагога і вихованців) функції.

Головними особливостями інноваційної педагогічної діяльності є особистісний підхід (спрямованість на особистість, гуманістична природа), творчий, дослідно-експериментальний характер, стійка мотивованість на пошук нового в організації навчально-виховного процесу.

Включення педагога в інноваційну діяльність може бути наслідком дії різноманітних чинників. Часто до неї спонукає їх невдоволеність методиками, результатами особистої праці, освоєння нових знань, особливо у суміжних сферах, осмислення і якісно нове бачення особистої життєвої місії, іноді — творче осяяння, яке, як правило, є результатом тривалого пошуку й аналізу здобутого на цьому шляху. Певною мірою ефективний і зовнішній організаційний вплив, тобто цілеспрямоване використання різноманітних форм залучення педагога до інноваційної діяльності, до яких належать:

- організація постійно діючого наукового семінару з найактуальніших проблем, над якими працюють педагоги навчального закладу;

- стажування педагогів при науково-дослідних інститутах і вищих навчальних закладах;
- педагогічні ради, «круглі столи», дискусії;
- ділові, евристичні ігри з генерування нових педагогічних ідей;
- творча діяльність педагогів у методичних об'єднаннях;
- участь у науково-практичних конференціях;
- узагальнення власного досвіду і досвіду своїх колег;
- заняття на спеціальних курсах підвищення кваліфікації;
- самостійна дослідницька, творча робота над темою, проблемою;
- участь у колективній експериментально-дослідницькій роботі у межах спільної проблеми, над якою працюють педагоги навчального закладу.

Стратегія інноваційної діяльності педагогічного колективу, окремих педагогів у кожній конкретній ситуації має свої часові обмеження, що залежить від масштабності інновації, від того, скільки часу і яких людських, організаційних, матеріально-фінансових ресурсів вона потребує.

Отже, інноваційна педагогічна діяльність є основою оновлення навчальних закладів, чинником розвитку освітніх систем. Її результат визначають структурні та змістові зміни в роботі закладу, освітньої системи, а за певних умов – створення якісно нової педагогічної практики – авторського закладу чи радикального реформування усієї освітньої системи.

Сутність та класифікація інноваційних технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

Технологія – не поклоніння моді, а стиль сучасного науково-практичного мислення. Освіта – це індустрія, яка спрямована в майбутнє.

С. Капіца

Модернізація системи організації дитячого оздоровлення та відпочинку вимагає врахування основних тенденцій сьогодення. Реалізація нових векторів розвитку освіти потребує використання інноваційних педагогічних технологій, творчого пошуку нових чи вдосконалених концепцій, суттєвих змін у змісті, формах і методах виховання. Ці умови вимагають пошуку нових підходів до виховної педагогічної діяльності у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ), впровадження інноваційних технологій, спрямованих на розвиток і саморозвиток особистості.

У контексті інноваційних ідей, педагогічний простір сучасних ДЗОВ має вагомий освітній потенціал, який не обмежує дітей у виборі форм і напрямів діяльності, не передбачає жорсткого оцінювання отриманих

результатів, не орієнтована на тематичну стандартизацію знань. А відтак, ДЗОВ – унікальне середовище для реалізації ідей інноваційної освіти.

Проте, як свідчить практика, у педагогічних вищих навчальних закладах більше уваги приділяють підготовці студентів до використання традиційних виховних технологій. Тому в ДЗОВ трапляються приклади низького рівня організації дозвілля, відсутність різноманітності видів діяльності. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває підготовка майбутніх учителів до використання інноваційних технологій у ДЗОВ.

Підготовку вожатих до роботи в літніх оздоровчих таборах досліджували Т. Гаміна, С. Гертнер, Л. Іванова, Н. Казакова, М. Калугіна, Б.Кіндратюк, Л. Пундик, Н.Олійник, Л. Скорова, М. Толмачев, Н. Четвергова, С. Цуприк, О. Яковліва та ін.

Наукові основи педагогічної інноватики у своїх працях розглядають такі вчені: В. Беспалько, І. Бех, Л. Ващенко, І.Дичківська, В. Паламарчук, О. Попова, М. Поташник. Безумовно, кожна з наукових праць вище зазначених авторів є самодостатньою, цінною для вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів. Оновлення потребують питання підготовки фахівців до застосування інноваційних технологій в дитячих оздоровчих таборах.

Перш ніж розглянути сутнісні ознаки інноваційних педагогічних технологій у ДЗОВ, з'ясуємо ключові поняття «інновація», «педагогічна технологія» і «технологія виховання».

Поняття «інновація» має латинське походження і в перекладі означає нововведення, оновлення, зміну, новий підхід, створення якісно нового. Іноді інновацією називають використання відомого із незначними змінами. Інновації є предметом особливої діяльності людини, яка не задоволена традиційними умовами, методами, способами і прагне не лише новизни змісту реалізації своїх зусиль, а передусім якісно нових результатів².

У педагогіці поняття «інновація» вживають у таких значеннях:

- форма організації інноваційної діяльності;
- сукупність нових професійних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно-орієнтованої освіти;
- зміни в освітній практиці;
- комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень;
- результат інноваційного процесу³.

² Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.

³ Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.

Інновація – особлива сфера діяльності і мислення, що охоплює сферу освіти і підготовки кадрів. У більш вузькому розумінні – це процес освоєння нововведень, який охоплює:

- 1) нові принципи і технології навчання;
- 2) впровадження і поширення існуючих педагогічних систем, окремих методик, навчальних предметів і дисциплін;
- 3) технологія управління і проектування інноваційного процесу⁴.

Отже, у педагогічній інтерпретації «інновацію» доцільно розглядати як особливу форму педагогічної діяльності і мислення, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі, або як процес створення, впровадження і поширення нового в освіті. Інноваційний процес в освіті – це сукупність послідовних, цілеспрямованих дій, спрямованих на її оновлення, модифікацію мети, змісту, організації, форм і методів навчання та виховання, адаптації навчального процесу до нових суспільно-історичних умов.

Як зазначають Д. Мазоха та Н. Опанасенко, педагогічна професія вимагає особливої чутливості до постійно оновлюваних тенденцій суспільного буття, здатності до адекватного сприйняття потреб суспільства і відповідної корекції навчально-виховної діяльності⁵. Особливу значущість має ця здатність за теперішньої постіндустріальної, інформаційної доби, яка потребує багатьох принципово відмінних від попередніх навичок, умінь і відповідного мислення. ДЗОВ як один із інститутів соціалізації особистості, підготовки молоді до ролі активних суб'єктів майбутніх суспільних процесів зобов'язаний бути винятково уважним як до нових реалій і тенденцій суспільного розвитку, так і до нововведень у сфері змісту, форм і методів навчання і виховання. Відповідно інноваційність має характеризувати професійну діяльність педагога-організатора (вожатога).

Нововведення (інновації) не виникають спонтанно, а постають результатом системних наукових пошуків, аналізу, узагальнення педагогічного досвіду. Стрижнем інноваційних процесів в освіті є впровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику, вивчення, узагальнення і поширення передового вітчизняного та іноземного педагогічного досвіду.

Рушійною силою інноваційної діяльності є педагог як творча особистість, оскільки суб'єктивний чинник є вирішальним під час пошуку, розробки, впровадження і поширення нових ідей. Творчий учитель, педагог-організатор, вихователь має широкі можливості і необмежене поле для інноваційної діяльності, оскільки на практиці може

⁴ Словник-довідник соціально-педагогічних термінів педагога дитячого оздоровчого закладу / Уклад. Л.А. Іванова. – Ялта: ДПУ «МДЦ «Артек», 2011. – 74 с. – С.11.

⁵ Мазоха Д.С. Педагогіка: навч. посіб. / Д.С. Мазоха, Н.І. Опанасенко. – К.: Центр начальної літератури, 2005. – 232с.

експериментувати і переконуватися в ефективності методик навчання, коригувати їх, здійснювати докладну структурування досліджень навчально-виховного процесу, пропонувати нові технології та методи навчання.

Як стверджує В. Беспалько, «кожна діяльність може бути або технологією, або мистецтвом. Мистецтво базується на інтуїції, технологія – на досягненнях науки. З мистецтва все починається, технологією – закінчується, щоб потім все розпочати спочатку»⁶.

Термін «технологія» у педагогіці ввів А. Макаренко. Він вважав, що справжній розвиток педагогічної науки пов'язаний із її здатністю «проекувати особистість», тобто чітко передбачати ті її якості і властивості, які мають сформуватися у процесі виховання. Визначеність цілей дає можливість перейти до чіткої технології виховання, «... під цілями виховання розумію програму людської особистості, програму людського характеру... вважаю, що ми, педагоги, повинні мати таку програму людської особистості, до якої необхідно прагнути»⁷.

Технологія – опис характеристики засобів і способів їх застосування, які необхідні для переходу вихідного матеріалу діяльності від одного проміжного стану до іншого, аж до досягнення кінцевого продукту; сукупність і послідовність методів і процесів реформування, вихідних матеріалів, які дозволяють отримати продукцію за даними параметрами⁸.

В основі педагогічної технології лежить ідея повної керованості навчально-виховним процесом, його проектування і можливість аналізу шляхом поетапного відтворення.

Педагогічна технологія складається із сукупності методів та засобів, які послідовно та методологічно організовані у навчально-виховному процесі. Тому доцільно розглядати педагогічну технологію як систему узгодженого за цілями, завданнями і часом взаємодії суб'єкта та об'єкта педагогічного процесу, що дозволяє за допомогою педагогічних форм, методів, засобів і прийомів надати конкретному педагогічному явищу (об'єкту взаємодії) особистісні властивості і якості (систему знань, навичок і умінь, особистісних цінностей, життєвих орієнтирів та ін).

Педагогічний процес на основі педагогічних технологій повинен гарантувати досягнення поставлених цілей. Опанування педагогічних технологій, уміння самостійно розробляти конкретні виховні й освітні технології дозволяє педагогові щонайкраще здійснювати професійну діяльність, що найшвидше стати фахівцем своєї справи.

⁶ Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии / В.П. Беспалько. – М.: Педагогика, 1990. – 184 с.

⁷ Макаренко А.С. О воспитании : сборник / А.С. Макаренко; вступ. ст. В.С. Хелемендик. – М.: Политиздат, 1990. – 414 с.

⁸ Словник-довідник соціально-педагогічних термінів педагога дитячого оздоровчого закладу / Уклад. Л.А. Іванова. – Ялта: ДПУ «МДЦ «Артек», 2011. – 74 с.

Педагогічні технології – це складні системи прийомів і методик, об'єднаних пріоритетними загальноосвітніми цілями, концептуально взаємопов'язаними між собою завданнями і змістом, формами і методами організації навчально-виховного процесу, де кожна позиція накладає відбиток на всіх інших, що і створює в результаті певну сукупність умов для розвитку вихованців.

Часто поняття «педагогічна технологія» розглядають як знання про педагогічну діяльність, що здійснюється за допомогою наперед визначених засобів.

У такому трактуванні педагогічні технології – це окрема галузь педагогічної науки про розвиток, освіту, навчання і виховання особистості учня на основні суспільно значущих загальнолюдських якостей та досягнень психолого-педагогічної думки й основ інформатики. Різні автори стверджують, що педагогічна технологія це «... певний порядок, логічність і послідовність відповідно до поставленої мети, як певною мірою алгоритмізації спільної діяльності викладача та учнів у процесі навчання, узгодженість їхніх дій та відносин». Безумовно, що кожне з цих визначень має право на самостійне існування в певних умовах педагогічної діяльності.

Під педагогічними інноваційними технологіями розуміється якісно нова сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, яка приносить суттєві зміни у результат педагогічного процесу. Важливою проблемою педагогічної технології є забезпечення цілісного педагогічного впливу, зорієнтованого не на окремі якості особистості, а на структуру особистості в цілому.

Впровадження педагогічних технологій неможливе без відстеження якості освіти за допомогою моніторингу, мета якого – отримати інформацію про ефективність і якість навчально-виховного процесу, покращення його організації.

Принципово нові педагогічні ідеї і положення вимагають переорієнтації методичної роботи на пошук та розробку інноваційних шляхів розвитку всіх ланок і складових систем освіти, формування в освітньому середовищі справді нового педагогічного мислення на всіх рівнях педагогічної діяльності.

Аналіз сучасної психолого-педагогічної літератури дав можливість узагальнити різні підходи до тлумачення поняття «технологія виховання». Так, Л. Даниленко виховну технологію визначає як художні засоби і прийоми впливу педагога на свідомість учня з метою формування в нього особистісних цінностей у контексті із загальнолюдськими, таких, як справедливість, чесність, відкритість, толерантність, воля тощо⁹.

⁹ Даниленко Л. Оцінювання та вибір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект : наук.-метод. посіб. / за ред. Л. Даниленка. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Технологія є основою сучасного виховного процесу, оскільки як форма виховного впливу характеризується високою наукоємністю і цим самим оптимізує його. Технологія виховного процесу є послідовним розгортанням педагогічної діяльності та спілкування, спрямованих на досягнення конкретної виховної мети у педагогічній системі та її підструктурах¹⁰. Вона визначає стратегію, тактику і техніку організації процесу виховання і повинна мати особистісно орієнтоване спрямування, яке передбачало б мету формування і розвитку в дитини особистісних цінностей¹¹. Отже, технологія виховання – це строго обґрунтована система педагогічних форм, методів, їх послідовність, націленість на вирішення конкретного виховного завдання. Окремим завданням формування виховної технології є оптимальний відбір методів, прийомів, засобів виховного впливу, що визначають специфіку виховної технології.

Виховні технології – це система науково обґрунтованих прийомів і методик, що сприяють встановленню таких стосунків між суб'єктами процесу, при яких в безпосередньому контакті досягається поставлена мета – залучення вихованців до загальнолюдських культурних цінностей.

Впровадження технологічного підходу в практику позашкільної освіти виявило тенденцію більш широкого використання технологій навчання у порівнянні з технологією виховання. Скоріше за все, це пов'язано з тим, що технологія навчання у меншій мірі залежить від суб'єктивних чинників. Процеси створення і здійснення виховних технологій значно складніші, оскільки в основі їх завжди лежать стосунки між вихователем і вихованцями, бо вони вимагають від педагога уміння вести за собою школярів, щоб ті самі обирали форму взаємодії до справи, яке пропонує педагог. Тому у педагогічній літературі можна зустріти точку зору спрямовану проти тези щодо технологізації виховання, у котрій аргументом є ствердження про несумісність такого делікатного особистісного творчого процесу як виховання з технікою, стандартом, автоматизацією з одного боку, а з іншого – прагнення вчених, педагогів озброїти вчителя, так би мовити «знаряддями праці» і рекомендаціями з їх використання. Повністю підтримуємо думку І. Беха, що практичне використання виховних технологій свідчить не про позбавлення педагогіки елементу мистецтва та інтуїції, не про засилля шаблонів, а навпаки, про ширше, вільніше педагогічне варіювання на основі знання внутрішніх психологічних законів розвитку особистості. Вони максимально створюють можливість для життєвого самовизначення вихованців, що означає розкриття перед

¹⁰ Довідник класного керівника в запитаннях та відповідях / авт.-упоряд. М.Є. Канцедал, О.М. Кравцова. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006 – 384 с.

¹¹ Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій / за ред. І.Зязюна, О. Пехоти. – К., 2003. – 240 с. – С. 128.

ними світу людських взаємин у всіх їх складностях й суперечностях, вичленення тих моделей взаємодії між людьми, які ведуть до успіху.

На основі студіювання вищезгаданих наукових праць, поняття «інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку» доцільно розуміти як обґрунтовану систему педагогічних форм, методів, засобів, послідовність їх використання, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі ДЗОВ.

Виховні технології включають такі системоутворюючі компоненти: діагностування, цілепокладання, проектування, конструювання, організаційно-діяльнісний компонент, контроль-управлінський компонент¹².

Змістовий компонент разом з правильно поставленою діагностичною метою і визначає результативність виховної технології. Від них залежить, чи буде виховна технологія інформативною або розвиваючою, традиційною чи особистісно-орієнтованою, продуктивною або малоефективною. В основному ефективність виховної технології залежить від того, наскільки концептуально пов'язані між собою цілі і зміст діяльності.

Зміст виховних технологій відображає науково обґрунтовані соціалізовані вимоги, передачу соціального досвіду, постановку мети і аналіз ситуації, що склалася, соціалізовану оцінку учня, організацію творчої справи, створення ситуації успіху.

Педагогічні технології розрізняються за різними підходами:

- за джерелом виникнення (на основі педагогічного досвіду або наукової концепції);
- за метою і завданнями (формування знань, виховання особистісних якостей, розвиток індивідуальності);
- за можливостями педагогічних засобів (які засоби впливу дають кращі результати);
- за функціями вихователя, які він здійснює за допомогою технології (діагностичні функції, функції управління конфліктними ситуаціями);
- за підходом до вихованця.

Аналізуючи наукові праці Г. Селевко зауважимо, що існують різні підходи до класифікації виховних технологій, зокрема: за рівнем застосування виокремлюють загальнопедагогічні, приватнометодичні (предметні) і локальні (модульні) технології; за науковою концепцією засвоєння досвіду (асоціативно-рефлекторні, бихевіористські, гештальттехнології, інтеріоризаторські, розвиваючі, нейролінгвістичного програмування); за філософською основою (гуманістичні,

¹² Оганесян Н.Т. Технологии профилактики насилия в школе в системе воспитательной деятельности учителя (Психолого-педагогический практикум): учеб.-метод. пособие / Н.Т.Оганесян, В.В. Ковров. – М.: ФЛИНТА, 2014. – 274 с. – С. 75.

матеріалістичні, прагматичні, антропософські); за категорією об'єкта (колективні, індивідуальні, групові, масові)¹³.

У результаті вивчення науково-педагогічної літератури та враховуючи специфіку виховної роботи визначимо класифікацію інноваційних технологій в ДЗОВ на основі діяльнісного підходу (табл.1).

Таблиця 1

Класифікація інноваційних технологій в ДЗОВ

Види діяльності	Форми діяльності	Інноваційні технології
<i>пізнавально і ціннісно-орієнтована</i>	день пізнавальних ігор, усні журнали, аукціон знань, інтелектуальний бій, ігри-тренінги з культури спілкування, захист професій	технологія дидактичної гри, кейс-технологія, ігрова технологія, проектна технологія
<i>суспільно-громадська</i>	просвітницькі посиденьки, "Проблеми тижня", клуб юних парламентарів, прес-конференції, конкурс просвітницьких знань	діалогові технології, технологія педагогічного спілкування, технологія педагогіки співробітництва
<i>організаторська</i>	гра "Лідер", "Подорож у небувалі країни", журнал-естафета "Жива газета", гра "Дзеркало", "Організація самоврядування"	інформаційно-комунікативні, технологія саморозвитку особистості
<i>художньо-естетична</i>	конкурс-захист "Пори року", "Мої музичні захоплення", музичний ринг, вечір авторської пісні "Візьми гітару", фестиваль мистецтв, виставка-вернісаж, театральний КВК, пісенний аукціон, свято "На балу у Попелюшки", "Гуморина", конкурс "Природа, майстерність, фантазія"	арт-технологія, технологія театральної педагогіки
<i>спортивно-оздоровча і гігієнічне виховання</i>	ранкова гімнастика, плавання, біг, ходьба, походи, спортивні ігри, шахові турніри, дотримання режиму й розпорядку в таборі, спартакіада, свято "Сила і грація", спортивно-туристична гра "Розвідники", конкурс "Спортивний загін", бесіди	ігрова технологія, здоров'язберігаюча технологія

¹³ Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: учебное пособие / Г.К. Селевко. – М.: Народное образование, 1998. – 589 с.

<i>трудова</i>	самообслуговування, розвідка корисних справ, ательє добрих послуг, майстерня по виготовленню сувенірів, дні передбачливості, виставки, ярмарки, гра-естафета “Економіка і ми”, збір лікарських рослин”, гілкового корму	технологія виховання успішної особистості
<i>натуралістична і екологічна</i>	створення загонів по охороні природних багатств, бесіди по охороні природи і раціональне використання її ресурсів, екскурсії в природу, вироби з природних матеріалів, організація трудових десантів по озелененню території	технологія “Екологія і діалектика” Л.В.Тарасова
<i>туристично-краєзнавча</i>	туристичні походи, які супроводжуються збором матеріалу історичного, географічного характеру: мінералів, гербаріїв, колекцій, складання краєзнавчого альбому, зустрічі із старожилами та запис їх розповідей про минуле села, міста	модель трудового виховання А.А. Католикова

Доцільно класифікувати інноваційні технології також за напрямки роботи ДЗОВ: *культурно-дозвілєва діяльність*: інтерактивна, проектна технологія, технологія театральної педагогіки, технологія саморозвитку особистості, технологія співробітництва, шоу-технологія; *спортивно - оздоровча діяльність*: ігрова технологія; *психолого-педагогічна корекція в поведінці*: технологія форум-театру, технологія виховання успішної особистості, технологія педагогічного спілкування, технологія розвитку критичного мислення; *культурно-оздоровча діяльність*: арт-технологія, здоров'язберігаюча технологія; *соціально-економічна підтримка*: інформаційно-комунікативні, технологія інтегрованого виховання.

Отже, інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку – обґрунтована система педагогічних форм, методів, засобів, планомірність і послідовність їх використання, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі ДЗОВ і дають можливість для розвитку, самовираження, самореалізації і творчості вихованців.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ МОДУЛЯ

Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку – постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку.

Виховні технології – це система науково обґрунтованих прийомів і методик, що сприяють встановленню таких стосунків між суб'єктами процесу, при яких в безпосередньому контакті досягається поставлена мета – залучення вихованців до загальнолюдських культурних цінностей.

Зразковий (репродуктивний) педагогічний досвід – навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність, яка забезпечує ефективно і якісно розв'язання завдань навчання і виховання.

Інновація – особлива сфера діяльності і мислення, що охоплює сферу освіти і підготовки кадрів. У більш вузькому розумінні – це процес освоєння нововведень, який включає:

- 1) нові принципи і технології навчання;
- 2) впровадження і поширення існуючих педагогічних систем, окремих методик, навчальних предметів і дисциплін;
- 3) технологія управління і проектування інноваційного процесу.

Інноваційна педагогічна діяльність – заснована на осмисленні практичного педагогічного досвіду цілеспрямована педагогічна діяльність, орієнтована на зміну й розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нового знання, формування якісно іншої педагогічної практики.

Інноваційний процес – комплексна діяльність із створення, освоєння, використання і поширення, трансформації нововведень.

Інноваційний потенціал педагога – сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, які виражають готовність вдосконалювати педагогічну діяльність і наявність внутрішніх, таких, що забезпечують цю готовність, засобів і методів.

Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку – обґрунтована система педагогічних форм, методів, засобів, послідовність їх використання, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку й дають можливість для розвитку, самовираження, самореалізації і творчості вихованців.

Новаторський педагогічний досвід – породжена радикально новою педагогічною ідеєю навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність.

Нововведення – цілеспрямована зміна, що вносить у середовище впровадження нові стабільні елементи, які зумовлюють перехід системи з одного стану в інший.

Педагогічна технологія – це складна і відкрита система прийомів і методів, об'єднаних пріоритетними загальноосвітніми цілями, концептуально взаємопов'язаними між собою завданнями і змістом, формами і методами організації навчально-виховного процесу, де кожна позиція накладає відбиток на всіх інших, що і створює в результаті певну сукупність умов для розвитку вихованців.

Педагогічні інноваційні технології – якісно нова сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, яка приносить суттєві зміни у результат педагогічного процесу.

Передовий педагогічний досвід – навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність, у процесі якої стабільні позитивні результати у розв'язанні актуальних педагогічних проблем забезпечуються використанням оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання та виховання, нових освітніх систем або інтеграції традиційних форм, методів, прийомів і засобів.

Технологія – опис характеристики засобів і способів їх застосування, які необхідні для переходу вихідного матеріалу діяльності від одного проміжного стану до іншого, аж до досягнення кінцевого продукту; сукупність і послідовність методів і процесів реформування, вихідних матеріалів, які дозволяють отримати продукцію за даними параметрами.

МОДУЛЬ 2

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Проектна технологія в умовах педагогічної практики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

Коли людина не знає, до якої мети прямує, для неї жоден вітер не буде попутним

Сенека

Сучасний етап розвитку національної системи освіти, виховання, оздоровлення та відпочинку характеризується поширенням інноваційних процесів. Особливої уваги в організації цікавого, змістовного дозвілля дітей та юнацтва вимагає від нас дитячий табір, який має всі умови для саморозвитку та самореалізації особистості, забезпечує формування особистісної конкурентоздатності дитини, котра зуміє розробляти свої життєві плани, самостійно використовувати знання для розв'язання проблем. Ідеально відповідає цій потребі проектна діяльність, бо вона сприяє активному залученню й реалізації життєвих планів дітей.

Ідея проектної діяльності виникла ще на початку ХХ ст. (автор Дж. Дьюї, американський філософ, педагог). Основною ідеєю методу проекту Дж. Дьюї є побудова освітньо-виховної системи на основі створення такої ситуації у якій би особистість проявляла власну активність, через доцільно-мотивовану діяльність у співвідношенні з особисто-визначеним інтересом.

Цінність проектної діяльності визначається освітнім, розвивальним і виховним потенціалом, тобто можливістю залучити дітей, до найрізноманітніших видів діяльності.

Під проектом розуміють планомірну роботу, серію обґрунтованих взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення поставлених цілей і вирішення конкретних завдань за визначений період часу. Робота над проектом – це практика особистісно орієнтованого виховання, що враховує у процесі виховання конкретного учня, його вільний вибір, особисті інтереси. Проектна діяльність останнім часом все ширше входить у виховний процес на якому побудований літній відпочинок та оздоровлення дітей у таборах.

Відмінності між навчальними та виховними проектами:

- тематикою проектів, яка спрямована на урізноманітнення дозвілля та задоволення інтересів дітей у тих сферах науки, техніки, мистецтва та ін., що не входять до навчальної програми;
- кількістю учасників проекту (один загін, декілька, всі діти табору);
- зростання дружніх, творчих стосунків між дітьми, які беруть участь у

виконанні проектів;

- можливість використання проектів різного типу, особливо творчих, пригодницьких, ігрових, рольово-ігрових, спортивних, музичних тощо.

Організація дитячих проектів у літніх таборах оздоровлення та відпочинку приводить до таких позитивних змін:

- пошук нових форм і методів організації виховного процесу дитячого колективу;

- активне залучення до роботи дітей різних категорій, а саме: важковиховуваних підлітків, дітей із неблагополучних сімей, учнів-сиріт, дітей із малозабезпечених сімей тощо;

- активізація пошукових вмінь, ініціативи, творчості, самостійності, урізноманітнення інтересів дітей;

- розвиток інтелектуальних здібностей і відповідальності, уміння планувати приймати рішення та оцінювати результати.

Основні принципи проектної діяльності:

- добровільність вибору виду діяльності кожною дитиною;
- врахування інтересів та психологічних особливостей певної вікової групи дітей;

- посиленість роботи, доведення її до логічного кінця;

- формування основ культури праці, якісне виготовлення та естетичне оформлення об'єктів;

- корисна значимість виконаних проектів;

- дотримання правил безпеки праці тощо.

Останнім часом у зв'язку із встановленням парадигми особистісно орієнтованої освіти метод проектів переживає друге народження як ефективне доповнення до інших педагогічних технологій, що сприяють становленню особистості дитини як суб'єкта доцільності, доповнюють соціальні відносини та значно урізноманітнюють виховний процес закладу освіти.

Проектна діяльність дозволяє дитині:

- вивчати не тільки засоби, але й способи конкретної діяльності;
- розвивати пізнавальні навички та вміння самостійно конструювати свої знання;

- розвивати критичне та творче мислення;

- розвивати вміння орієнтуватися в інформаційному просторі;

- організувати змістовне проведення позаурочного часу.

Етапи роботи над проектом:

- підготовчий етап (визначення теми і мети проекту, обговорення проблеми, висунення гіпотези);

- планування (визначення джерел, засобів збирання, методів аналізу інформації, способів представлення результатів; установлення критеріїв оцінювання результату процесу);

- дослідження, спостереження, робота з інформаційними ресурсами, анкетування, експеримент;
- аналіз інформації, підбиття підсумків, формулювання висновків;
- оцінювання результатів і процесу дослідження за встановленими критеріями;
- творчий звіт, презентація отриманих результатів.

Проектна структура:

– проектна структура – тимчасова організаційна структура, створена для вирішення конкретної комплексної задачі (розробка проекту та його реалізація);

– припускає створення спеціального підрозділу – проектної групи, що працює на тимчасовій основі, тобто протягом часу, необхідного для реалізації завдань проекту;

– проектні групи мобільні і сконцентровані на певному виді діяльності. Це дозволяє досягти високої якості виконання роботи.

Технології театральної педагогіки в умовах педагогічної практики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

Театр для дитини – світ радісних переживань, щоб відкрити для неї двері у цей радісний світ, треба розвивати у неї природні здібності.

На сучасному етапі модернізації суспільних відносин в Україні особливої гостроти й актуальності набувають питання всебічного формування особистості, здатної до самовиховання, творчого саморозвитку та самореалізації. Досвід педагогів-новаторів та практиків дитячих таборів оздоровлення та відпочинку дозволяє стверджувати, що процес організації дитячого оздоровлення та відпочинку вимагає впровадження нових, сучасних технологій. Однією із інноваційних технологій є театральна педагогіка.

Театральне мистецтво має свою морфологію, способи функціонування, зображувальну знакову систему, специфічні засоби виразності, методи створення та презентації образу, технології підготовки актора й режисера, і тому, як засвідчує практика минулого й сьогодення, є одним з найпотужніших засобів впливу на свідомість і поведінку людини. Технологія театральної педагогіки й театралізація як один із способів організації життєвого простору використовується людиною в соціокультурному та педагогічному контекстах у якості засобу виховання, передачі інформації з метою формування її світоглядних позицій, морально-етичних цінностей і пріоритетів, естетичних ідеалів, оволодіння зразками поведінки, створення соціальних установок, задоволення творчих потреб тощо.

Основоположником театральної педагогіки як науки вважають К. Станіславського. Основи театральної педагогіки розробляли Б.Захава, Л.Курбас, Ю. Стромов, М. Чехов та ін. Про позитивний вплив театральних ігрових технологій на виховання педагоги-практики Ш.Амонашвілі, Л.Потоцька, Є. Сазонов, Т. Соловкіна та ін. Виховний потенціал театального мистецтва і театральної творчості школярів постійно перебуває в центрі уваги дослідників (В.Букатов, Є.Воропаєв, Є.Ганелін, В.Давидов, О.Єршова, М.Дергач, Н.Миропольська, К.Чухман, В.Шахрай та інші).

Театральна технологія є системою засобів організації впливу театального мистецтва на особистість, спрямованою на актуалізацію діалогічних взаємин між рівноправними суб'єктами цілісного художньо-естетичного простору; механізмом актуалізації є сценічна (в широкому розумінні) співтворчість суб'єктів виховного процесу, результатом якої є прилучення вихованців-суб'єктів до театральних, загальномистецьких і ширше – естетичних цінностей, що перетворюються на життєві потреби, входять у життєвий простір суб'єкта, постають як чинники його внутрішнього світу і спрямовують його поведінку¹⁴.

Театральні технології можуть використовуватись як:

- ігрові технології (виходячи із спорідненої природи гри), які характерні для підліткового віку і задовольняють їхні потреби на цьому етапі вікового розвитку. Прикладом таких ігор є ділова гра, зокрема ігри-драматизації, побудовані на входженні дитини в уявну виховну ситуацію, в якій вона виконує роль певного персонажа. Очікуваний виховний ефект ігор-драматизацій як різновиду ділових ігор – активний розвиток у підлітків емпатії та рефлексії у моделюванні реальних життєвих ситуацій, здатності адекватної самооцінки;

- театральні-імпровізаційні технології, які є близькими за змістом іграм-драматизаціям, вибудовуючись на входженні учасника (підлітка) у життєвий контекст конкретного персонажа художнього твору, що далі слугує предметом естетичного перетворення;

- технологія – школа риторики, спрямована на виховання культури мовлення, зовнішньої поведінки як прояву поведінки – внутрішньої, що також актуально саме для підлітків;

- технологія – театр як школа, суть якої полягає у використанні театральних прийомів у широкому розумінні для набуття знань з будь-якої сфери життя, передусім через створення і участь у театралізації знань та театралізації ситуацій набуття знань. Технологія може розглядатись як дієвий механізм згуртування колективу у створенні його як своєрідної культурно-мистецької інституції, в якій кожен суб'єкт добровільно обирає посильну соціальну роль;

¹⁴ Комаровська О.А. Театральні технології у вихованні підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/5503/1/Komarovska_zbirnuk_2014.PDF.

- технології театральної-сценічної творчості. Крім власне роботи над сценічними постановками, такі технології передбачають залучення дитини до пізнання мови театру, фактів його історії, театральних професій, до сприймання сценічних постановок різних видів і жанрів, ознайомлення з творчістю митців, а також обов'язково охоплюють виховання культури глядача;

- етнокультурні технології, які спрямовані на оптимізацію пізнання й привласнення школярами національних фольклорних традицій завдяки їх театралізації. Фольклорно-етнографічний театр як одна з форм такої технології криє в собі – «закодовану» інформацію, розкодування якої спрямовує вихованця до творчого пошуку, виховує ініціативу, самостійність мислення, патріотичні почуття, громадянську свідомість;

- технології виховання активного глядача, тобто глядача-співтворця вистави (К. С. Станіславський), отже, суб'єкта культуротворчих процесів;

- технології організації пізнавальної творчості (наприклад, у діяльності гуртків історії театру; музейної справи в школі);

- технологія театралізації навчально-виховного процесу школи, що постає як системоутворююча щодо решти художньо-естетичних виховних технологій. Фактично це є технологія організації дії художньо-естетичного простору закладу як моделі – естетизації мислення вихованця, що ґрунтується на багатоаспектному спілкуванні, яке спонукатиме кожного школяра до прояву ініціативи, фантазії, дієвості у творенні свого простору і зрештою виведе його за межі шкільного – у великий художній, далі – життєвий простір¹⁵.

Колективна театральна творчість має свою особливість, а саме: передбачає створення колективного творчого продукту за допомогою методів театрального мистецтва.

Варіантом колективної театральної творчості є вистави, мюзиклу, авторство яких належить не одній людині (режисерові), а цілій групі, об'єднаних сценічною діяльністю. Методика колективної театральної творчості може бути реалізована при організації роботи дитячого театру¹⁶.

Дитячий театр: особливості процесу організації та діяльності

Дитячий театр є засобом організації дитячого відпочинку та дозвілля і водночас сприяє формуванню моральних цінностей, розвиває образне мислення, комунікабельність, емпатійні почуття, виховує

¹⁵ Комаровська О.А. Театральні технології у вихованні підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/5503/1/Komarovska_zbirnuk_2014.PDF.

¹⁶Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: із досвіду роботи Українського дитячого центру «Молода гвардія»: Методичний посібник. / Н.В. Щубелка, В.М. Бездень, Г.А. Вольчева та ін.; За ред. Н.В. Щубелки – Одеса: ВМВ, 2014 – 114 с.

особистість. Співпраця, співтворчість – основні принципи діяльності дитячого театрального колективу. Дитячий театр є зменшеною моделлю дорослого театру та націлений на розвиток особистості.

Головною метою створення дитячого театру є розвиток творчих здібностей дітей та виховання естетичних смаків.

Дитячий театр ставить перед собою наступні завдання:

- виявляти та розвивати творчі здібності дітей;
- надання елементарних знань, умінь і навичок з театрального мистецтва;
- розвиток образного мислення, спостережливості, пам'яті, уяви, фантазії, навичок міжособистісного спілкування, естетичний смак використовуючи ігрові, пісенні, танцювальні імпровізації;
- виховання у дітей гуманістичних, загальнолюдських цінностей засобами театрального мистецтва.

Функції дитячого театру:

- виховна;
- пізнавальна;
- емпатична (емоційно-почуттєва);
- розважальна (психо-енергетична);
- інтелектуальна;
- психотерапевтична.

В організації роботи дитячого театру використовуються методики театральної педагогіки, зокрема, методика колективної театральної творчості. Форми колективної театральної діяльності:

- театральні, ситуаційні, рольові ігри;
- інтонаційні, інтонаційно-образні вправи;
- імпровізації;
- акторський тренінг;
- майстер-клас;
- постановка вистав;
- концертна діяльність;
- репетиції.

При створенні театрального колективу в дитячому таборі слід враховувати вікові та індивідуальні особливості дітей та підлітків; бачити та чути кожного та вміти правильно оцінити.

Роботу з дітьми в дитячому театрі доцільно розділити на три етапи: організаційний, творчий, підсумковий. Важливу увагу необхідно приділити організаційному етапу, метою якого є створення сприятливих умов для виявлення творчо обдарованих дітей та підлітків, об'єднання їх в єдиний колектив (творчу групу), у результаті чого, відбувається планування спільної роботи, дій.

На другому етапі відбувається обговорення спільної постановки вистави, написання сценарію, підбір та розподіл ролей, костюмів, декорацій, музики, планування та проведення репетицій, узгодження

всіх дій, виготовлення афіші, забезпечення гримера та інше. Головним завданням на творчому етапі є показ творчого продукту (вистави).

На останньому етапі відбувається підведення підсумків та аналіз власної діяльності. Педагогу слід бути уважним на підсумковому етапі, адже діти ще не вміють якісно здійснювати самоаналіз власної діяльності. Тому важливо допомогти їм виділити позитивні та негативні моменти, підкреслити важливість кожного учасника творчої групи.

Технологія форум-театру в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

*Театр може допомогти нам побудувати наше майбутнє,
замість того, щоб просто чекати цього майбутнього*
Августо Боаль

За сучасних умов розгортання соціально-педагогічної роботи в Україні набуває актуальності завдання впровадження якісно нових технологій у роботі з різними категоріями населення. Однією з нових форм вирішення соціально-педагогічних проблем є форум-театр як інтерактивна форма навчання та виховання підростаючого покоління та молоді. Вагоме значення набувають інтерактивні технології в роботі з молоддю в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку. В кожному дитячому таборі існує практика оздоровлення дітей соціальної категорії, тому використання інтерактивних форм роботи є актуальним.

Особливу роль в роботі з молоддю займає інтерактивна форма роботи форум-театр. **Форум-театр** – це інтерактивна форма роботи серед різної категорії суспільства, направлена на вирішення соціальних проблем. *Сутність методики форум-театру* – це пошук в рамках запропонованого спектаклю разом з учасниками шляхів вирішення проблеми або виходу зі складної життєвої ситуації.

Форум-театр, як технологія, була розроблена Августо Боалем. Історія форум-театру розпочинається з шістдесятих років двадцятого сторіччя з відкриттям А. Боалем «Театру пригнічених». В умовах сучасності форум-театр використовується в багатьох країнах світу, як ефективна форма роботи з людьми, які потрапили, або можуть потрапити в складну життєву ситуацію і, не маючи досвіду її вирішення, відчувають невпевненість, пригнічення, пряму, чи приховану агресію.

Технологія форум-театр:

- забезпечує набуття досвіду у вирішенні проблем, які виникають у процесі взаємодії особистості з суспільством;
- сприяє формуванню активної життєвої позиції людини по відношенню до гострих соціальних проблем;
- формує комунікативні навички особистості;
- розвиває самосвідомість людини.

Форум-театр має свої технології та особливості організації. Так ведучий (Джокер) – це головна дійова особа форуму-театру. Він веде захід від початку до кінця, від нього залежить успішність форуму-театру. Основна робота з вибраної проблеми проводиться саме джокером в процесі співпраці з аудиторією. Після спектакля ведучий (джокер) може шляхом опитування аудиторії з'ясувати рівень усвідомлення групою учасників-глядачів поставленої проблеми і її наслідків для всього суспільства чи сім'ї, для конкретної людини. При необхідності виділяють декілька проблем, промовляючи їх. Завдяки опитуванню ведучий з'ясовує, хто саме страждає від пригноблення в змальованій ситуації, а хто свідомо чи ні стає таким, що пригноблює. Ситуація, що програється на сцені може бути зупинена («стоп») в будь-який момент форум-театру і «перемотана» до точки, де глядач відчуває, що може втручатися і змінювати хід вирішення ситуації. Важливо звернути увагу, що не допускається заміна такого гравця, який є ключовою фігурою в створенні проблеми. Наприклад, якщо людина є головною дійовою особою в проблемі, не допускається вирішення проблеми просто заміною цієї людини або перетворення його в більш дружнього і люблячого. Так як у реальному житті ми навряд чи можемо прибрати або змінити людину як по миті чарівної палички. Форум-театр – це реальні життєві ситуації, які відбувалися з акторами або глядачами. Отже, рішення даних проблем також повинні бути реальними і здійсненими.

Поставлені ситуації у форум-театрі зазвичай сплановані. Така форма подачі соціального конфлікту сприяє розвитку самосвідомості та дозволяє стимулювати молодь до активної та адекватної дії у відстоюванні своїх прав. Наступна особливість форум-театру є та, що акторська підготовка учасників не обов'язкова, проте бажано б було провести підготовчі вправи та познайомити з деякими аспектами означеної теми.

Форум-театр як цілеспрямована, спеціально створена проблемна ситуація має свої етапи підготовки:

- обрання проблемної теми (проблему для сценарію слід вибирати, опираючись на реальні історії і цільову аудиторію з її індивідуальними і віковими особливостями);
- створення сюжету, розроблення сценарію (сценарій спектаклю повинен бути підготовлений заздалегідь джокером, або ж самими учасниками. Тривалість вистави не має перевищувати 10-20 хвилин та б чітко структурованих мізансцен);
- репетиція мізансцен;
- аналіз та коригування спектаклю;
- створення і показ форум-театру.

Перед початком форум-театру необхідно «розігріти» глядачів, щоб залучити їх в події, що відбуватимуться на сцені і вони не залишалися пасивно-наглядачами. Для початку можна попросити учасників словами

висловити свої почуття (наприклад, я схвильований, або я в передчутті, або мені сумно і т.д.); також отримати відповіді на будь-які питання можна, попросивши підняти руку; активна вправа для розігріву є крик, але не просто кричати, а голосно сказати слова «стоп» і «magis»; також можна попросити учасників-глядачів виконати міні-зарядку та ін.

Після того, як аудиторія підготовлена, можна починати «форум-театр», де програється сцена, глядачі періодично зупиняють дію сигналом «стоп» і замінюють одного з акторів. У процесі цієї роботи знаходяться різноманітні шляхи виходу із змодельованої ситуації.

Алгоритм проведення форум-театру

Етапи форум-театру:

I етап

1. Вступне слово джокера

На даному етапі доцільно:

- представити історію становлення форум-театру як технології;
- розкрити основну мету форум-театру. Після, запропонувати переглянути проблемну ситуацію у формі вистави і спробувати знайти раціональні шляхи вирішення зазначеної в ній проблеми.

2. Вправи на зняття напруги в групі

Вправа «Привіт, мене звати ...»

Мета: налаштувати групу на спільну роботу, прийняти правила роботи групи під час форум-театру.

Хід вправи: учасники стають у коло. За годинниковою стрілкою, починаючи з ведучого, висловлюють свої вітання, називають імена. Потім передають імпульс натисканням на праву руку сусіда. Вправа завершена, коли імпульс дійде до ведучого.

Вправа «Візитівка»

Мета: сприяти зближенню учасників.

Матеріали: папір, клей, олівці, фломастери, ножиці.

Хід вправи: учасники розташовані на стільцях по колу, мають вільний доступ до канцелярського приладдя. Ведучий пропонує кожному зробити графічне зображення візитівки для свого сусіда і представити його всій групі.

3. Вправи на створення сприятливої атмосфери

Вправа «Мордочки»

Матеріали: папір, олівці, фломастери, смайлики.

Хід вправи: серед запропонованих смайликів обери той, що говорить про твій настрій. Якщо із запропонованих смайликів відповідних вашому настрою нема – створи сам.

II етап

Знайомство з правилами

Реалізація даного етапу можлива шляхом озвучування правил та запис їх на флєп-чарті.

Джoker пропонує прийняти наступні правила:

- правило вільного висловлювання;
- правило толерантності;
- правило невимушеної атмосфери;
- правило «не нав'язування» своєї думки;
- правило додержання ролей.

2. Актуалізація теми спектаклю

Тут можливе використання статистики, фотопрезентації, знайомство зі статтями та відеороликами по темі, з метою обґрунтування її актуальності.

3. Показ спектаклю

4. *Інтерактивне опитування аудиторії з метою оцінки усвідомлення проблеми.* Тут доцільно використати технологію «мікрофон».

5. Вправи на активізацію емоційної сфери

Вправа «Дзеркало»

Обладнання: дзеркало.

Хід виконання: кожен із учасників отримавши в руки дзеркало має показати задану ведучим емоцію.

6. Обговорення поведінки головного героя

На цьому етапі важливо показати учасникам, що обставини, які склалися, часто залежали від самого «пригнобленого» і, що в першу чергу його поведінку необхідно змінити.

7. *Повторний спектакль з призупиненням дії і заміною головного героя*

Бажаючий змінити хід подій говорить: «стоп» і, виходячи на імпровізовану сцену, по-іншому поводить себе в ситуації пригнічення. Кожна із замін обговорюється колективно, замін в одній сцені може бути від 1-ї до 3-х.

8. Висновки учасників. Рефлексія

Дана технологія є потужним і гнучким комунікативним інструментом, за допомогою якого можна зробити суспільство більш гуманним і людяним¹⁷. Така форма роботи з молоддю стимулює до інтенсивної творчої праці, вміння бачити соціальний світ не тільки крізь призму теоретичних положень, але й в контексті живої реальності. Ефективність форум-театру в роботі з молоддю у вирішенні соціальних проблем очевидна. Молодій людині надаються можливість перевірити теорію на практиці, активізувати свої здібності, творчо мислити. З іншого боку, практична ситуація викликає інтерес до процесу інсценізації, оскільки стає ясно, яких теоретичних знань не вистачає для вирішення проблеми.

¹⁷Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: із досвіду роботи Українського дитячого центру «Молода гвардія»: Методичний посібник. / Н.В. Щубелка, В.М. Бездень, Г.А. Вольчева та ін.; За ред. Н.В. Щубелки – Одеса: ВМВ, 2014 – 114 с.

Шоу-технологія в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

*Діти повинні жити у світі краси, гри, казки, музики,
малюнка, фантазії, творчості.*

В. Сухомлинський

Шоу-технологія - представляє різні ігрові заходи типу шоу взяті з популярних раніше й актуальних сьогодні різноманітних передач. Аспекти, які допомагають розкриттю сутності шоу як символічної гри, розглядалися представниками ігрової теорії культури, зокрема у працях Е. Фінка, Й. Гейзінги, Г. Шиллера, а також вітчизняними науковцями Т. Марковою та Л. Ретюнських. Значний внесок у дослідження масових видовищ зробили такі дослідники, як Г. Андрєєва, А. Банфі, Ю. Богомолів, К. Жигульський, Д. Клаппер, С. Клітін, В. Самойленко, В. Триадський, Д. Узнадзе, А. Чечетін та ін.

Шоу-технологія активно використовується у виховній роботі дитячих таборів відпочинку та оздоровлення. В основу даної технології лягло – ділення учасників на виступаючих («сцену»), і глядачів («зал»). Результати для залу – досвід емоційного реагування в культурних формах. Для активних учасників – досвід індивідуальної та спільної публічної загальності, можливості прояву та розвитку здібностей. Шоу-технології умовно можна поділити на два види: шоу-змагання (побудовані на конкурсній програмі) та шоу-мистецтв (театр, презентації виставок та ін.).

Схема реалізації технології:

підготовка шоу-програми → проведення виховного шоу → підведення підсумків.

Етап планування, підготовки та організації шоу-програми здійснюється спільно з педагогом-організатором (вожатим) із залученням активу та інших учасників табору.

1. Підготовка шоу-програми. На етапі підготовки рішення приймається організатором або групою організаторів (педагог, групою педагогів, групою вихованців-активістів тощо) на основі деяких вихідних ідей (вихідними ідеями можуть служити, наприклад, форма популярної телегри, ідеї святкування знаменної дати, наслідування гарної табірної традиції і т.д.).

Майбутні учасники до висунення ідей та плануванню шоу не залучаються, але можуть брати участь у творчій підготовці шоу за завданнями організаторів. Завданнями організаторів на цьому етапі є:

- розробка або пошук сценарію шоу;
- розподіл відповідальності за режисуру, використання технічних засобів (аудіо- та відеотехніки, освітлення) та інше;

- підготовка «сцени», «залу», ведучого, процедури оцінювання, оформлення.

2. Проведення виховного шоу включає три частини: зачин, основна частина («завдання-оцінювання» + сценічне дійство), фінал. У якості основних механізмів реалізації шоу-програми С. Поляков виділяє «емоційне зараження» (передачу емоцій від людини до людини), змагальність та імпровізацію.

Зачин – організаційний початок шоу. Завдання зачину:

а) створити певний емоційний настрій учасників;

б) виділити закладені в шоу-програмі цінності.

Вирішення цих завдань покладається на ведучого.

Основна частина шоу-програми складається з конкурсів та оцінювань, а паралельно з ними розгортається сценічне дійство, яке підтримує інтерес глядачів і включає їх в дійство на сцені. Оцінювання завдань може проводитися журі, окремим компетентною людиною, або всіма глядачами (за допомогою голосування жетонами (тоді для підрахунку голосів на початку шоу-програми треба буде сформуванати рахункову комісію), оплесками (чим голосніше оплески, тим вище оцінка) та іншими способами).

У фіналі, крім підсумкового оцінювання, необхідно «пом'якшення змагальності» (С. Поляков) між учасниками змагання і між «сценою» і «залом». Це може досягатися словом і дією: спільний вихід на сцену взявшись за руки всіх конкурсантів, рукостискання, обмін пам'ятними подарунками, втішні призи, вдячні слова один одному, вручення головного призу переможцю, спільна пісня, загальна міні-гра, одночасні руху, загальний ритуал (наприклад, вставання при внесенні-виносі табірної символіки).

3. Підведення підсумків здійснюється як аналіз виховного шоу, що проводиться на рівні організаторів. Аналіз шоу рядовими учасниками в даній технології не обов'язковий. Для більш глибокого аналізу необхідно під час шоу фіксувати ставлення учасників («сцени» і «залу») до подій. Так, в ході шоу-програми педагог може відзначати зацікавленість і активність глядачів-уболівальників при проведенні різних конкурсів. Наприкінці попросити учасників оцінити привабливість шоу для себе, наприклад: виконуючи 1-3 нескладних дії типу «Підніміть руки тільки ті, для кого участь у сьогоднішньому святі виявилось цікавим, привабливим випробуванням»; голосуванням за допомогою кольорових жетонів або зафарбовування клітин різними кольорами (кожен колір означає певний настрій, ступінь задоволеності, зацікавленості)¹⁸.

Використання в роботі ДЗОВ шоу-технологій позитивно впливає на емоційний стан вихованців, розвиває їх творчість, комунікабельність,

¹⁸ Поляков С.Д. Технологии воспитания [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://si-sv.com/publ/4-1-0-65>.

відповідальність та виступає як одна з форм сучасної комунікації дітей та молоді.

Ігрові технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

У дитини є жага до гри, і її потрібно задовольняти. Необхідно не тільки дати їй час пограти, а й заповнити цією грою все життя дитини. Все її життя – це гра.

А. Макаренко

Умови дитячого закладу оздоровлення та відпочинку створюють унікальну атмосферу побудови структур розвитку дитячого самоврядування, стимулювання соціальної активності, використання досвіду, знань дітей для подальшої освітньої, пізнавальної, виховної діяльності.

У літній період діти із задоволенням та великим бажанням відпочивають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку метою яких є реалізація права кожної дитини на повноцінний відпочинок, оздоровлення, задоволення інтересів, духовних запитів відповідно до індивідуальних потреб та формування соціально активної особистості через впровадження в систему роботи нестандартних форм педагогічної взаємодії. Однією з таких форм є ігрові технології як засіб розвитку творчого потенціалу дітей та молоді в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

Поняття «ігрові технології» включає широку групу методів і прийомів організації виховного процесу у формі різноманітних ігор. Гра – це особлива модель поведінки, яка допомагає адаптуватися особистості як у колі сім'ї, так і в оточуючому її соціумі. Гра є засобом розваги людей, їх спілкування, відпочинку. За допомогою гри пізнається світ, виховується творча ініціатива, пробуджується допитливість, активізується мислення.

Будь-яка гра включає три основні етапи:

- підготовчий (формулюється мета гри, відбирається навчальний зміст, розробляється сценарій, готується обладнання, розподіляються ролі, проводиться інструктування тощо);
- безпосереднє проведення гри;
- узагальнення, аналіз результатів.

Ігрові технології відрізняються від інших технологій тим, що гра:

- має чітко поставлену мету й відповідний результат;
- добре відома, звична й улюблена форма діяльності для людини будь-якого віку;
- ефективний засіб активізації. У грі легше долаються труднощі, перешкоди, психологічні бар'єри;

- дозволяє вирішувати питання передачі знань, умінь, навичок;
 - багатофункціональна, її вплив на вихованця неможливо обмежити одним аспектом;
 - переважно колективна, групова форма роботи, в основі якої знаходиться змагання. В якості суперника може бути як сам вихованець (переконав себе, покращив свого результату), так і інший;
 - має кінцевий результат. У грі учасник має отримати приз: матеріальний, моральний (грамота, широке оголошення результату, заохочення) психологічний (самоствердження, самооцінка).
- Гра в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку має стати інструментом згуртування та розвитку дитячого колективу, задоволення їх творчих, емоційних, спортивних та мистецьких інтересів.

До основних функцій гри відносяться:

- *комунікативна* – гра охоплює всіх присутніх, встановлює емоційні контакти; задовольняє потребу в спілкуванні;
- *діяльна* – виявляє взаємодію людей один з одним і навколишнім світом;
- *компенсаторна* – відновлює енергію, життєву рівновагу, тонізує психологічні загрузки;
- *виховна* – дозволяє створити ціленаправлене виховання і навчання; перевіряє і вчить гравця;
- *педагогічна, дидактична* – розвиває вміння і навички (тренуються пам'ять, увага, сприйняття різної інформації);
- *прогнозуюча* – експериментальна;
- *моделююча* – пов'язує дійсне із нереальним;
- *розважаюча* – створює доброзичливу атмосферу, перетворюючи науковий захід в захоплюючу подорож;
- *релаксаційна* – знімає емоційну напругу, позитивно діє на нервову систему;
- *розвиваюча* – коректує дії особистості в ігрових моделях життєвих ситуацій;
- *гедоністична* – несе задоволення, насолоду від самої участі у грі, радість, азарт;
- *культуротворча* – зіграна одного разу, гра назавжди залишається у пам'яті, як витвір, передається далі як традиція і може бути повторена у будь-який час. Завдяки ігровому началу можуть існувати м/ф, казка, театр, балет і все мистецтво;
- *естетична* – гра будується на ритмі і гармонії, використовує різноманітний художній матеріал (музика, пластика, література, декорації...).

Ігри дуже різноманітні за змістом, характером, динамікою, виховними здібностями, організаційною структурою, тому систематизація ігор

допомагає більш глибокому їх пізнанню і дає широкі можливості в їх практичному використанні. Запропонована класифікація бере за основу наявність таких ознак, що найбільш часто використовуються в практиці організації дозвіллевої діяльності.

Ігри можна класифікувати за зовнішніми ознаками:

а) *за типом* ігри можна поділити на:

- ігри з відкритими правилами;
- ігри з прихованими правилами;

б) *за видом* ігри поділяються на:

- рухливі ігри;
- інтелектуальні ігри;
- ігри-конкурси;
- ігри-атракціони;
- ігри-фокуси;
- ігри-витівки; сюрпризи, карнавали;
- дидактичні ігри;
- салонні ігри; ігри-свята;
- ігри театралізованої дії;
- ігровий фольклор, звичаї, весільні обряди;
- ігри тренінги, тести, анкети;
- ігри-аукціони;

в) *за віковою ознакою*:

- ігри для малят;
- ігри дошкілят;
- ігри молодших школярів;
- ігри для підлітків;
- ігри для старшокласників;
- ігри для молоді;
- ігри для дорослих;
- ігри для людей похилого віку;

г) *за місцем проведення*:

- ігри з естради;
- ігри на воді;
- ігри на галявині;
- настільні ігри;
- стендові ігри;
- ігри на відкритому повітрі;
- ігри на льоду та ін.;

д) *за діями гравців*:

- рухливі ігри;
- малорухливі ігри;
- ігри з олівцем;
- ігри на основі змагань;
- ігри на основі відгадування таємниць;
- ігри на основі жеребкування;

- ігри на основі пошуку спілкування;
- ігри-речівки;
- ігри-парі;

е) за кількістю гравців:

- ігри масові;
- парні ігри;
- командні ігри;
- індивідуальні ігри (моно-ігри);

є) за використанням реквізиту:

- ігри з м'ячем;
- ігри з обручами;
- ігри з олівцем;
- ігри із газетою... та іншими предметами;
- комп'ютерні ігри;
- ігри-автомати;

ж) за часом проведення:

- сезонні ігри (зимові, літні, весняні, осінні);
- ігри-хвилинки;
- довгострокові, циклічні;
- тимчасові ігри;

з) за національною приналежністю:

- українські ігри;
- російські ігри;
- естонські ігри;
- молдаванські ігри та ін.

Кожен із розділів класифікації можна поглибити, розділити на більш дрібні підрозділи.

Особливість використання ігрових технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку полягає в тому, що саме через гру особистість у невимушеній формі може розкритися, вільно спілкуватися, виховуватися та навчатися. Варто пам'ятати, що ігри в закладах дитячого відпочинку не обов'язково мають бути розважальні, але не варто захоплюватися й інтелектуальними, що нагадуватиме про школу та навчання. Перш за все будь-яка гра має носити пізнавальний характер та відповідати віковим особливостям дітей. Обов'язково потрібно визначити мету гри та кінцевий результат. Доцільно використовувати ігри в яких діти розвивали свою уяву, творчість та вчилися б спілкуватися один з одним, знаходити компроміс. У грі дитина реалізує свої задуми, по-своєму діє, змінює за своїми уявленнями реальне життя. У процесі гри діти переживають певні почуття, пов'язані з виконуваними ролями: турбота, ніжність, відповідальність, справедливість тощо. У колективних іграх вони виявляють дружбу, товариську, взаємну відповідальність, відчують радість від результату, подолання труднощів. Більшість ігор супроводжуються естетичними емоціями. Підбираючи гру для табору слід звернути увагу

на психологічний аспект, адже дитина приїхав в табір, в першу чергу, відпочити та оздоровитися.

Особливості використання здоров'язберігаючої технології в умовах роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

Турбота про здоров'я дітей – це найважливіша справа вихователя. Від життєрадісності, бадьорості дітей залежить їхнє духовне життя, світосприймання, розумовий розвиток, міцність знань, віра у свої сили.

В. Сухомлинський

Сучасна освіта характеризується широким впровадженням технологічного підходу. І це є об'єктивним процесом, новим етапом в еволюції освіти, на якому будуть переглянуті підходи до супроводу і забезпечення процесу природного розвитку, виховання та оздоровлення дитини.

Організація літнього відпочинку та оздоровлення дітей є складовою частиною безперервного процесу виховання. Згідно з «Типовим положенням про дитячий оздоровчий заклад» такий заклад «веде пропаганду здорового способу життя, забезпечує дітям, які перебувають у ньому: захист життя і здоров'я; належні умови для повноцінного оздоровлення та відпочинку, розвитку їхніх творчих здібностей, занять фізичною культурою, туризмом, природоохоронною та краєзнавчою роботою, суспільно корисною працею, оволодіння іншими корисними навичками тощо»¹⁹. Тому важливо акцентувати увагу вихователів під час відпочинкової зміни в освітньому закладі, як табір, на збереження, зміцнення і формування фізичного, духовного, психічного та соціального здоров'я підростаючого покоління. Досягнення позитивного результату неможливе без застосування здоров'язберезувальних технологій.

Аспекти діяльності закладів оздоровлення та відпочинку висвітлено в працях Г. Шутки (соціально-педагогічні умови вдосконалення фізичного стану дітей); М. Дік (організаційні проблеми відпочинку й оздоровлення дітей); З. Лаврентьевої (можливості соціальної реабілітації дитини); С.Тищенко, К. Шендеровського (соціально-педагогічна робота з дітьми, молоддю під час оздоровлення та відпочинку). Науковці доходять висновку, що функціонування системи таких закладів є важливим під час розв'язання проблем, пов'язаних із відновленням здоров'я в школярів під час канікул.

¹⁹ Про затвердження Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку : Постанова Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422-2009-п>.

Поняття “здоров’язберігаючі технології” об’єднує в собі всі напрями діяльності освітніх закладів щодо формування, збереження та зміцнення здоров’я дітей та молоді.

На думку вітчизняного науковця В. Єфімової, «здоров’язберігаючі технології – частина педагогічної науки, яка вивчає й розробляє цілі, зміст і методи навчання здорового способу життя, яка спрямована на вирішення питань здоров’язбереження у системі освіти; як спосіб організації, модель навчального процесу, яка гарантує збереження здоров’я всіх суб’єктів навчального процесу; як інструментарій освітнього процесу, як система вказівок, які повинні забезпечити ефективність і результативність навчання разом із збереженням здоров’я учнів»²⁰. Здоров’язбережувальні технології спрямовані на розв’язання основних завдань позашкільної освіти: формування у вихованців, учнів і слухачів свідомого й відповідального ставлення до власного здоров’я та здоров’я оточення, навичок безпечної поведінки; формування здорового способу життя вихованців, учнів і слухачів; створення умов для творчого, інтелектуального, духовного та фізичного розвитку вихованців, учнів і слухачів²¹.

Класифікація здоров’язбережувальних технологій за В. Деркунською²²

Вид здоров’язбережувальних технологій	Напрями роботи в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку
Лікувально-профілактичні	Організація моніторингу дітей; розроблення рекомендацій щодо оптимізації дитячого здоров’я; організація та контроль стану організації харчування дітей; здійснення лікувально-педагогічного контролю за фізичним навантаженням дітей під час спортивно-фізкультурних заходів; контроль за організацією та проведенням спеціальних загартовувальних процедур; організація

²⁰ Єфімова В. М. Здоров’язбережувальні технології у контексті педагогічних досліджень / В. М. Єфімова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 1. – С. 57–60.

²¹ Про позашкільну освіту: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.

²² Деркунская В. А. Диагностика культуры здоровья дошкольников : [учеб. пособие] / В.А.Деркунская. – М : Пед. о-во России, 2005. – 96 с.

	профілактичних заходів; активна участь в організації здоров'язберезувального середовища
Фізкультурно-оздоровчі	Розвиток рухових умінь та навичок, фізичних якостей, оптимізація рухової активності; становлення фізичної культури дитини; розвиток дихальної системи; профілактика порушення постави
Технології, спрямовані на забезпечення соціально-психологічного благополуччя дитини	Розуміння складності людських стосунків, розвиток емпатії, розуміння поняття насильства та його уникнення; поведінка в ситуаціях, пов'язаних із ризиками для здоров'я
Здоров'язбереження та здоров'язбагачення педагогів	Розвиток культури здоров'я педагогів, зокрема й культури професійного здоров'я; формування стійкої мотивації до ведення здорового способу життя
Валеологічного просвітництва батьків	Інформування за допомогою різних засобів про сімейні традиції оздоровлення, рекомендації про ведення здорового способу життя
Здоров'язберезувальні освітні технології	Проведення навчальних і виховних занять, уроків, свят і спортивних заходів у контексті здоров'язбереження

Доцільно звернути увагу педагогів дитячих таборів оздоровлення та відпочинку на такі здоров'язберезувальні технології:

– дихальна гімнастика – це система дихальних вправ, що спрямована на зміцнення здоров'я та лікування різноманітних хвороб. Потрібно використовувати під час проведення фізкультурно-оздоровчої роботи, організації купання, походів тощо;

– стретчинг (від англ. stretching) – це комплекс вправ і положень для розтягування певних м'язів, зв'язок, сухожилля тулуба та кінцівок. Стретчинг позитивно впливає на весь організм;

– рефлексотерапія – пальцевий точковий масаж і самомасаж. Спочатку прийоми самомасажу засвоюють дорослі, а потім показують їх дітям, які з часом зможуть виконувати самомасаж рук, вух, носа під музику; – ритмопластика – система фізичних вправ, яку виконують під музику. Ритмопластика удосконалює в дітей ритмічність рухів, відчуття ритму й пластики;

– теренкур – метод тренувальної терапії, що сприяє розвитку в дітей витривалості до щораз більших фізіологічних навантажень. Характерні риси – простота, природність руху та ходьби. Під час ходьби виникають

сприятливі умови для активування дихання, підвищується нервово-м'язовий тонус, стимулюється обмін речовин²³.

Вибір форм, способів, видів технології залежить від умов закладу оздоровлення (пришкільний, замиський, денного чи цілодобового перебування тощо), програми діяльності табору (оздоровча, туристична, навчальна та ін.), добору та кваліфікації педагогічного персоналу (наявність досвідчених педагогів, уключення в штатний розпис посади соціального педагога, рівень підготовки студентів-практикантів), а також показників захворюваності дітей у таборі (залежить від типу закладу).

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ МОДУЛЯ

Гра – один із видів діяльності, характерних для людини, імітує обстановку предметної й соціальної діяльності.

Здоров'язберігаючі технології – частина педагогічної науки, яка вивчає й розробляє цілі, зміст і методи навчання здорового способу життя, яка спрямована на вирішення питань здоров'язбереження у системі освіти; як спосіб організації, модель навчального процесу, яка гарантує збереження здоров'я всіх суб'єктів навчального процесу; як інструментарій освітнього процесу, як система вказівок, які повинні забезпечити ефективність і результативність навчання разом із збереженням здоров'я учнів

Ігрова технологія – широка група методів і прийомів організації виховного процесу в формі різноманітних ігор.

Методика форум-театру – це пошук в рамках запропонованого спектаклю разом з учасниками шляхів вирішення проблеми або виходу зі складної життєвої ситуації.

Проект – 1. Уявлення про майбутній результат діяльності і процес його досягнення. 2. Комплексна норма діяльності, яка включає визначення мети, підходів, принципів, плану, методів, методик, технології. 3. Планомірна робота, серія обґрунтованих взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення поставлених цілей і вирішення конкретних завдань за визначений період часу.

Проектна структура – тимчасова організаційна структура, створена для вирішення конкретної комплексної задачі (розробка проекту та його реалізація).

Театральна технологія є системою засобів організації впливу театрального мистецтва на особистість, спрямованою на актуалізацію діалогічних взаємин між рівноправними суб'єктами цілісного художньо-естетичного простору; механізмом актуалізації є сценічна (в широкому розумінні) співтворчість суб'єктів виховного процесу, результатом якої є

²³ Проскурина Е. Святкове літо / Е. Проскурина, О. Братчук. – Х. : Торсінг+, 2005. – 144 с. – С. 42.

прилучення вихованців-суб'єктів до театральних, загальномистецьких і ширше – естетичних цінностей, що перетворюються на життєві потреби, входять у життєвий простір суб'єкта, постають як чинники його внутрішнього світу і спрямовують його поведінку.

Форум-театр – це інтерактивна форма роботи серед різної категорії суспільства, направлена на вирішення соціальних проблем.

Шоу-технологія – представляє різні ігрові заходи типу шоу взяті з популярних раніше й актуальних сьогодні різноманітних передач.

МЕТОДИЧНІ ТА СЦЕНАРНІ МАТЕРІАЛИ

ДАВАЙ РАЗОМ

практико-орієнтований, здоров'язберігаючий проект

Вступ

Проект «Давай разом» з використанням компенсаторно-нейтралізуючих, стимулюючих технологій, зорієнтований на пропаганду здорового способу життя, спрямований на фізичний розвиток, сприянню активному залученню підростаючого покоління до занять фізичною культурою. До участі в проекті залучаються діти віком від 6 до 16 років, які відпочивають у таборі.

Загальна характеристика

Проект «Давай разом» направлений на залучення, набуття базових знань з фізичної культури, гігієни, основ здоров'я та здорового способу життя; ознайомлення дітей із загальними підходами до раціонального харчування, формування раціонального способу мислення.

Участь в проекті дає можливість розвиватися як особистість:

- із стійкою мотивацією на здоровий спосіб життя;
- духовно багатою;
- соціально адаптованою;
- озброєна чіткими знаннями про правила здорового харчування, вміє робити свідомий споживчий вибір;
- формування культури здорового харчування;
- здатна зберегти своє здоров'я в екстремальних ситуаціях;
- яка прагне фізичної досконалості.

Основним результатом діяльності проекту «Давай разом» має стати:

– випуск інформаційно-агітаційних листівок «Давай разом за здоровий спосіб життя!»;

- створення стенду «Рекорди України», «Вони померли через байдужість до себе»;
- проведення щоденно дітьми ігор «На спортивній хвилі».

Етапи реалізації проекту

Здоров'язберігаючий проект «Давай разом» реалізується поетапно:

1 етап – Підготовчий:

- збір матеріалу та написання сценарію проведення свята;
- підбір учасників, відповідальних;
- знайомство з темою та метою проекту, обговорення умов проведення, постановка основних завдань, підготовка навчально-матеріальної бази для якісної реалізації проекту;
- мотивація та залучення дітей до спільної діяльності.

2 етап – Організаційний:

- визначення рівня стану здоров'я дітей, їх медичної групи за медичними показниками;
- підготовка спортивних екранів змагань.

3 етап – Основний етап

умовно можна розподілити на 2 частини(періоди), які між собою тісно взаємопов'язані:

I - період передбачає активну діяльність дітей та їх педагогів-організаторів. Проводиться привітання учасників, відкриття Дня Здоров'я в продовж якого учасники отримують теоретичні, практичні знання та навички в проведенні ранкової гімнастики за різними напрямленостями(загально-розвиваюча гімнастика, ранкова гімнастика з елементами легкої атлетики та колового тренування, гімнастика в парах).

II - період охоплює основні заходи за програмою проекту (спортивні ігри, естафети, змагання).

Проведення естафет у спортивному залі, конкурс «Кошик здоров'я», урок-кіносеанс (для загонів відповідно віку)

4 етап – Заключний:

- виставка-конкурс заготовлених проектів на кращу модель здоров'я;
- створення стенду «Рекорди України», «Вони померли через байдужість до себе»;
- підбиття підсумків.

Практичні заняття для учасників розробляються та проводяться з використанням інтерактивних технологій (рольові, ділові та навчальні ігри, майстер-класи, навчально-пошукова

робота та інші), що дають можливість високому рівню засвоєння навчального матеріалу.

Координацію діяльності учасників проекту здійснює керівник або відповідальний за проект, визначає основні напрямки роботи, забезпечує необхідною інформаційною базою.

Можливі труднощі при реалізації освітньо-оздоровчого проекту «Давай разом»

Погіршення стану здоров'я дітей, рівня їх фізичної підготовленості та зниження інтересу до занять фізичною культурою та спортом призводить до неспроможності більшості дітей приймати участь у заходах спортивного спрямування. Тому, у зв'язку з такою проблемою, керівнику проекту, перед залученням дітей до спортивних занять та змагань, необхідно звернути увагу на стан здоров'я та медичну групу, визначену лікарем, адже це може неабияк вплинути на майбутній відпочинок дітей у таборі та участі їх у подальших спортивних заходах. Тому необхідно бути готовим до негайних змін в проекті за потреби.

Додаток А.

Інформаційна карта проекту

Актуальність проекту:	<p>Визначається новою інтерпретацією думки про збереження і зміцнення здоров'я дітей, що є найважливішим завданням держави, суспільства і виховання на сьогодні. Важливою проблемою, яку досліджує сучасна педагогічна думка, є проблема фізичного та духовного збагачення дитини. У цьому зв'язку набуває великого значення дослідження головних закономірностей формування фізичних та духовних інтересів підлітків.</p> <p>На сучасному етапі реформаційних перетворень в Україні здоров'я громадян є одним із складників національного розвитку. На законодавчому рівні це закріплено Законами України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", "Національною доктриною розвитку освіти України у ХХІ столітті", Державними Програмами "Діти України", "Здоров'я нації на 2009-2013 роки", "Репродуктивне здоров'я нації на 2006-2015 рр. "</p> <p>У зв'язку з цим збереження та зміцнення здоров'я молоді є одним із головних завдань соціальної програми нашої держави. Для розв'язання цього завдання необхідно сформувавши у школярів стійку мотивацію до здорового способу життя, здійснити комплекс здоров'язберігаючих заходів, спрямованих на усвідомлення ними цінності свого здоров'я.</p>
------------------------------	--

Мета:	<p>Сформувати в учнів уявлення про основні поняття здорового способу життя, уявлення про правила збереження здоров'я.</p> <p>Досягти виконання елементарних правил здоров'язбереження (на рівні первісного вміння).</p> <p>Створити мотивацію на ведення здорового способу життя.</p>
Завдання:	<ul style="list-style-type: none"> - заохочувати учнів до участі в плануванні оздоровчої діяльності навчального закладу та до аналізу виконаної роботи; - формують позитивне ставлення учнів, взаємоповагу та взаєморозуміння між учителями й учнями та учнів між собою; <ul style="list-style-type: none"> – формування і удосконалення рухових умінь та навичок; – удосконалення рухових якостей (сили, швидкості, витривалості, спритності та ін.); – зміцнення опорно-рухового апарату; – формування правильної постави; – нормалізація розвитку внутрішніх органів; – придбання знань в області теорії, методики і організації фізичної культури і спорту; – зміцнення вольових якостей (волі до перемоги, сміливості, наполегливості, мужності ті інше).
Вид проекту:	практико-орієнтований здоров'язберігаючий проект за допомогою використання інноваційної технології.
Використані методи та технології:	рольові, індивідуальні, навчальні і виховні ігри.
Учасники проекту:	педагогічний колектив, діти табору.
Ресурсне забезпечення:	<p>Технічне забезпечення:</p> <ul style="list-style-type: none"> – мультимедійне забезпечення; – спортивний інвентар; – туристичне спорядження.
Роль педагога	Втілюється спільна духовна ідея, навколо якої вільно об'єднуються діти, педагог конструє гуманістичні відносини і формує гуманні почуття серед дітей, спрямовує їх на активне залучення до загальних вправ та на власному прикладі показати дітям, стимул до заняття фізичними вправами.
Форми організації освітнього процесу	Індивідуально-групові, загальнотабірні.

Програма проекту

№	Заходи	Загони-учасники	Відповідальні педагоги
1	Загальний збір	Усі загони	Фізкульт-керівник, педагоги-організатори
2	Відкриття заходу «Давай разом»		
3	Привітання учасників		
4	Проведення загально-розвиваючих фізичних вправ(зарядки)	Усі загони	
5	Кошик здоров'я	У кожному загоні окремо	
6	Естафета з мішками	Усі загони	
7	Перегляд соціальної реклами	У кожному загоні окремо	
8	Конкурс плакатів	Усі загони	
9	Загальний збір		
10	Підведення підсумків, нагородження кращого загону		
11	Розповсюдження інформаційних листівок		

Хід справи

I.

Організаційна частина

Відкриття свята

Перед початком звучать спортивні пісні, команди шикуються на місці проведення щоденної зарядки. Звучать фанфари.

Ведучий: Увага! Увага! Доброго ранку! (всі відповідають)

Сьогодні окрім звичайної зарядки ми проведемо Годину Здоров'я.

Ведучий: Табір шикуйсь, струнко!

Перекличка, ведучий називає назву команди, учасники голосно й одночасно промовляють власну речівку.

Ведучий: Чемпіони, Кандидати, прошу відповідь вас дати: Всі готові?.....

У такому разі розпочинаємо.

II.

Основна частина

Музична зарядка (з використанням музичного супроводу)

Ведучий: А тепер з високого старту разом за своїми вожатами крос по колу.

Ведучий: З фінішом вас. Тепер на ваших загонових місцях розміщені столи, де знаходяться різноманітні предмети. Ваше завдання: розділитися на три команди, обрати капітана, який отримає кошик, до

якого перша команда повинна зібрати предмети з теми «Вітаміни», друга – «Лікарі», третя – «Гігієна». Переможе та команда, яка виконає завдання найшвидше і найякісніше. (*Вожаті контролюють свій загін і координують роботу дітей*).

Наступна вправа, як і попередня проводиться у кожному загоні окремо. Загін ділиться на 2 команди, кожна з яких отримує мішок.

Ведучий: А зараз будемо змагатися і побачимо, яка команда переможе. З кожної команди бере участь 3 вихованці. Перші гравці залізають у мішок і стрибають на швидкість до певного місця, потім по черзі інші гравці. Переможе та команда, яка найшвидше виконає завдання.

Ведучий: А зараз, ми з вами сядемо в альтанці й подивимось надзвичайно цікавий відеоролик. (*Кожен педагог-організатор для свого загону підбирає відеоролик на здоров'язбережувальну тематику не довше 5 хв*)

Ведучий: У нас залишилась ще одна справа. В мене є два плакати й файли з фотокартками. Ми з вами поділимось на дві групи. Одна отримує завдання намалювати й наклеїти плакат під назвою «Рекорди України», а інша команда – «Вони померли через байдужість до себе», тобто наклеїти фото спортсменів та знаменитостей, інформацію про них і доповнити роботу малюнками. Оцінюється креативність виконання завдання. Кожна команда презентує свою роботу.

III

Заключна частина

Загальний збір

Ведучий: Ви всі плідно постарались і достойно виконали свої завдання. Тому кожен загін отримує приз: кошик фруктів, для зміцнення здоров'я, та грамоту з номінацією «Ми разом за здоров'я».

Усім бажаю міцного здоров'я, удачі, наполегливості й терпіння! І як завжди весело й з посмішкою провести день! Дякуємо за увагу!

ВАСЯ – БІЗНЕСМЕН

творча справа в формі театральної постановки

Вікова аудиторія цільової групи – середня, старша.

Місце проведення – сцена (актова зала)

Мета – створення умов розвитку та реалізації творчої активності дітей та підлітків

Завдання:

- виявити та розвинути творчі здібності у дітей та підлітків;
- викликати інтерес до творчої, театральної діяльності;
- сприяти розвитку самостійності в обранні побудови театрального образу;
- виховання естетичного смаку.

Застосування традиційних та інноваційних методів, технологій: організаційна діяльність; художньо-естетична діяльність; метод заохочення; технологія театральної педагогіки, метод позитивної оцінки; театральньо-імпровізаційна технологія; технологія театральньо-сценічної творчості.

Матеріали та обладнання:

- аудіо супровід;
- костюми для героїв;
- реквізити для вистави: столи, стільці, віник, свисток.

План проведення:

Підготовка:

- вибір теми;
- підбір матеріалів для написання сценарію та назви;
- написання сценарію;
- підготовка реквізиту та костюмів

Проведення:

- вихід ведучого;
- повідомлення назви та передмова;
- початок та проведення дійства за сценарієм;
- заключні слова;
- вихід усіх героїв на сцену.

Дійові особи:

Ведучий

Вася

Галя – дружина Васи

Підприємець 1

Підприємець 2

Підприємець 3

Офіціант 1

Офіціант 2

Офіціант 3

Охорона

Цар

Цариця

Ведучий. Жив один дядько – Вася. І ніколи він не був гарним комерсантом. А дружина Васи тримала поросятко. Так його доглядала, так його годувала, що через рік з поросятка виросла велика свиня.

Вася. Тепер я піду на ярмарок, як порядний майбутній бізнесмен та продам цю свиню, а на виручені кошти справу свою відкрию, і лопату одразу куплю, щоб гроші було чим загібати!

Ведучий. І от, нарешті, настав цей день. Вася збирався цілий ранок. Вдягнув найкращу свою сорочку, причесав чепурненько волосся.

Затягнув пояс та нагострив чоботи на вихід, а дружина в дорогу йому дає настанови.

Галя. Дивись, Васю, аби тебе не обдурили! Бо як у попередній раз було, пішов курку збувати, та поміняв на черепаху! Я розумію, що горіхи колоти добре, але навіщо вона треба була, а з курки хоч яйця були! Так що дивись мені!

Вася. Не бійся, Галю. То так треба було, я ще ту черепаху відкормлю – дорожче продам! Тому хай бояться ті, що будуть купувати, аби я їх не обдурив!

Галя. Та скільки ти будеш чекати, поки вона виросте – вони ж по 150 років живуть!

Вася. Отож – бачиш, я вже й за правнуків подумав!

Ведучий. Та подався наш бізнесмен на базаз. А про авантюру Васі наперед дізналися три підприємці, які були пройдисвітами. Вони уже порадилися, як його обдурити, й чекали з нетерпінням, аби він вивів свиню з дому, щоб зустріти.

(Підприємці виходять утрюх назустріч Васі)

Підприємець 1. Що, дядьку, женете на ярмарок козу?

Вася. Та ти я бачу на зір поганенький! Це не коза - а свиня, дурню!..

Підприємець 1. От ти даєш, що ж ти у школі робив, як не знаєш як виглядає, коза, а як свиня!

Вася. Ти мені тут брехні не кажи, я впевнений, що це свиня – он бачиш, ніс як розетка, сама лиса та рожева, та ще й хвіст вузликом, та що мене не обдуриш!

Підприємець 1. Ну дивись, потім сам казатимеш, що я був правий!

Вася. Ага, авжеж!

Підприємець 2. Дай Боже щастя!

Вася. І вам не хворіти!

Підприємець 2. Продавати женете козу? Скільки за неї?

Вася. Іще один! Збіг? Не думаю!

Підприємець 2. Ну, за скільки продаси?

Вася. Тисячу рябчиків!

Підприємець 2. Та ти що? За двісті візьму! А більше не дам, бо якась дивна в тебе коза.. Ще й погляд, ніби їсти хоче!

Вася. Та іди ти лісом — не для тебе квіточка росла! *(потягнувши за мотузку «свиню»)*.

(Вася починає придивлятися свиню, обзирає її з усіх боків, обмацує, чи немає у неї рогів. Підприємці знову сміються)

Вася. Як ще хтось скаже, що це коза — а не свиня, віддам її до дідька запівдурно. Бо як дурень!

(Підходить до третього Підприємця)

Підприємець 3. На ярмарок ведете свою козу, справді? — Скільки хочете за неї?

Вася. та вам що, повилазило? Це свиня – кабанчик – хряк! *(сердито)*

Підприємець 3. Та я не про свиню, а про козу, що ведете! Дядьку, ви чого?

Вася. Тю, дурня якась..

Підприємець 3. Так скільки хочете?

Вася. Тю.. ну добре - сімсот рябчиків!..

Підприємець 3. Даю триста!

Вася. Давай, хай йому грець! Уже й сам не знаю, чи я Вася, чи лижі не їдуть. Ну його у баню – парити

Підприємець 3. От і домовились! Одразу б так, а то свиня.. свиня! Далеко підеш!

Ведучий. Вася взяв гроші і пішов додому, а сам йде і думає, як це так – йшов продавати свиню, а продав козу. І як це дружині пояснити!

(Дружина вибігає назустріч)

Галя. За скільки продав свиню?

Вася. За триста рябчиків...

Галя. Ой йогоооо.. *(сплеснула в долоні)*

Вася. Ти не сердься, жінко, бо то була не свиння, а коза. Всі так мені казали.

Галя. І хто ж ті «всі» такі?

Вася. Та підприємці, по дорозі на базар мене зустрічали. Казали, що це коза, а вони – я бачив, люди розумні – їм краще видно!

Галя. Ну ти й Вася..! І йди туди, звідки прийшов! Минулого разу хоч черепаху приніс, і то краще»

(Жінка, схопивши віник, погнала чоловіка)

Ведучий. Вибіг Вася на дорогу. Йде і журиться. З чим іти до міста? Підійшов до верби, зрізав прутика, зробив собі свисток. Поклав його в пазуху й вирушив до міста. Там було три великих ресторани. От і вирішив він – як мене обдурили, так і я вас надурю! *(на сцену виносять три столи зі стільцями)* Вася зайшов до кожного з них і кожному господареві говорив наступне.

Вася. Даю тобі сто рябчиків. Зараз я прийду до ресторану зі своїми друзями. Коли поїмо й вип'ємо, я свисну в оцей свисток, а ти гукнеш у відповідь: «Все заплачено, пане!»

(Вася знаходить підприємців на сцені та запрошує їх)

Вася. Ходім до ресторану, бо я вам винен могорич.

Підприємець 1. Туті-нути, ну як-що запрошуєш!

(сідають за перший стіл, їдять)

Підприємець 2 Оце так ресторан! Мабуть дорого в такому обідати?

Вася. Та ні, є в мене одна річ, часто допомагає мені.

(Вася свистить у свисток)

Офіціант 1. Заплачено, пане добродію!

(Перейшли до другого столу)

Підприємець 2. Не дурно, і насправді! Що ж то за річ так, що допомагає, особливо зараз, як я бачу?

Вася. Є таке диво – свисток! З виду звичайний, а грошей з нього як з куща листів.

(знову свистить)

Офіціант 2. Заплачено, пане добродію.

(перейшли до третього столу)

Підприємець 3. І що, завжди є в ньому гроші?

Вася. Так, завжди! А ви думаєте якби я був не впевнений, то пійшов би в таке місце? Еге, шукайте дурня!

(знову свистить)

Офіціант 3. Заплачено, пане добродію!

(підприємці здивовано дивляться)

Підприємець 2. Оце так! Що ви хочете за цю свистульку?

Вася. Е-е-е, воно у мене чарівне, я не продаю. Таку річ спробуй знайди!

Підприємець 3. Але ми вам заплатимо стільки, скільки скажете!

Вася. Ну добре, а то як загублю, або ще хтось стусанів дасть, як дізнається! Продам за три тисячі рябчиків!

(у підприємців дуже здивований вигляд, вони дістають гроші та віддають. Вася бере гроші та йде зі сцени. Підприємці залишається за столом)

Підприємець 1. Ну дає, продати таку річ за 3 тисячі, от дурний! Офіціант! Дайте нам ще стільки ж всього! *(потім один витягує із кишені свисток та свистить)*

Підприємець 1. Заплачено?

Офіціант 3. Ні!

Підприємець 2. Ти що, неси давай, тобі гроші дали!

Офіціант 1. Коли? Ви не свистіть, а гроші заплатіть!..

Підприємець 2. Мабуть зламалось *(уважно дивиться на свисток, підходить охорона та виганяє із-за столу, і вони йдуть до іншого)*

Підприємець 1. А ну дайно я спробую! Офіціант! *(свистить)*

Підприємець 3. Ну що, отримали гроші?

Офіціант 2. Які гроші? Ідіть звідси, бо будете зараз посуд мити безкоштовно!

Підприємець 3. От хитрун, обдувив нас! А я думаю, хто б це віддав таке за дрібні гроші!

(столи виносять зі сцени, Вася виходить на сцену з дружиною. Підприємці після йдуть до Васі)

Вася. Оце так! Слухай, дружино, зараз прийдуть дядьки погані, тому уяви що я в танку. *(вдягає навушники)*

Галя. Спочатку нічого не зрозуміла, потім теж не зрозуміла, але добре...

(До них підходять підприємці)

Підприємець 1. Що це з ним?

Галя. Та з глузду з'їхав, про якийсь танк говорив..

(повертається до чоловіка та починає плакати)

Галя. Нащо ж ти мене зачарував, а тепер лишаєш, як сирітку? Ой Боже, що я буду робити одна? Як це так, а хто черепаху годувати буде? Ой горе мені горе!

(Підприємці стали на порозі й почали хреститися)

Підприємець 1. От зараза така! І гроші тепер не повернеш *(бере віник та кидає його на підлогу)*

(Вася підстрибує зі зляканим виглядом)

Вася. Що це було? Де я? Хто ви?

Підприємець 1. Твої давні знайомі! А ти не пам'ятаєш?

Вася. Та щось не дуже.. А звідки ви дізналися, що коли віник кинути на підлогу, то клепка повертається?

Підприємець 1. Хіба від того повертається?

Підприємець 2. А хіба повернулась?

Вася. Та як бачиш! Можу навіть для доказу віршик розповісти!

Підприємець 1. Та не треба..

Підприємець 2. Краще продай нам віника.

Вася. А чому б і ні? За тисячу рябчиків...

Ведучий. Підприємці заплатили гроші, взяли із собою чудодійний віник і пішли шукати легкого заробітку. Довго йшли вони. Через ліси, луги і річки. Дійшли аж до столиці.

(на сцені стоять 5 чоловік, які щось один одному розповідають, підприємці до них підходять)

Підприємець 3. Що сталося?

Вася. Та цариця наша цариця з глузду з'їхала..

Підприємець 1. Чого це її взяло? Чи то з'їла що не те?

Вася. А може, ГМО це життя не дає!

Підприємець. Ну, нічого, підемо зараз рятувати вашу царицю!

(на сцену виходить Цар)

Ведучий. Тоді пішли підприємці до палацу, стали перед царем і промовили:

Підприємець 2. Добрий день, Царю наш, дізнавшись про твоє велике горе ми хочемо запропонувати тобі допомогу. Можемо царицю привести до тям, є в нас одна річ, але за те даси мішок золота.

Цар. О мої вірні піддані, я вам подарую і три мішки золота, тільки дайте клепки моїй цариці! А що то за річ така дивна, що людей рятує?

Підприємець 3. Цю інформацію надати ми не можемо, але такого дива ніде не знайдеш!

Цар. Хм, дивно це якось, але виходу нема..

Підприємець 1. Добре, царю... Але звели, аби всі повиходили звідси, бо вони будуть заважати, на це нам знадобиться часу небагато, але повторюю – технологія дуже складна та секретна!

(всі, окрім підприємців виходять, підприємець 1 кидає на підлогу віник)

Підприємець 1. А ну, царице, ось тобі психотерапія!

(це не допомагає, тому підприємці по черзі кидають віник на підлогу)

Підприємець 2. Може в неї імунітет на це диво? Зараз підвищимо вплив засобу!

(починають вдавати, що б'ють царицю віникомі, в цей час виходить Цар)

Цар. Ви що, подуріли, вона і так не добра, так ви ще й добити її хочете! Охорона, зловіть цих шаманів!

(охоронці женуться за підприємцями)

А ЯКИЙ Я

загонова колективна творча справа в формі форум-театру

Вікова категорія: від 13 років.

Місце проведення: загонове місце

Мета: виявити акторські здібності у дітей та навчитися колективно вирішувати проблеми, знаходити вихід з складних проблем.

Завдання:

- наштотувати учасників на емоції, роздуми, почуття через подачу яскраво виражених складних обставин у виставі;
- сприяти набуттю навичок вирішення проблеми при апробації різних підходів до її вирішення;
- змусити учасників переносити сцени вистави в реальне життя, проводити аналогії;
- пробудити інтерес до проблем суспільства.

Матеріали та обладнання: оформлення загонового місця, реквізити до відповідних ролей.

План проведення:

1. Підготовка:

1. постановка мети заходу;
2. вибір форм роботи;
3. вибір теми;
4. написання сценарію;
5. робота над режисурою.

2. Проведення:

1. Вступне слово джокера
Проведення ігор
2. Сцена 1
3. Сцена 2
4. Сцена 3
5. Сцена 4
6. Запитання за проведеною ситуацією.
7. Підбиття підсумків та аналіз справи.

Хід справи

Джокер: Доброго дня друзі. Сьогодні ми зібрались у цьому колі не випадково, а з метою проаналізувати деякі життєві ситуації, у яких більшість з нас некоректно себе поведуть. І намагатимемось зрозуміти як треба поводитись в таких випадках.

Тож влаштуйтеся зручно в кріслах, закрийте очі, звільніть свої думки. Зіграємо в таку гру «Місцями міняються ті, у кого» (червоний колір на одязі, блакитні очі, чорне взуття, у кого день народження влітку, хто сьогодні виспався, у кого гарний настрій, хто приїхав із Івано-Франківської області та ін.)

Джокер: Дуже добре, молодці! Зараз давайте розслабимось ще раз, закриємо очі й витягнемо руки вперед. Повільно підносимо вказівний палець і торкаємось кінчика носа, теж саме робимо й іншою рукою. А потім вказівним пальцем правої руки, торкаємось носа сусіда, що сидить ліворуч, потім лівою рукою – сусіда праворуч.

Сцена 1

Мама переглядає журнал. Син повернувся зі школи.

Син: Мамо, мамо привіт! *(йде обіймати маму).*

Мама: Відійди, не бачиш я зайнята. Краще розповідай як в тебе справи в школі?

Син: Мамо, давай про це іншого разу.

Мама: Коли я побачу хоча б одну гарну оцінку в твоєму щоденнику? Всі діти як діти, ходять до школи і одержують гарні оцінки, а ти?

Син: Мам, я краще піду поїм?

Мама: Кудя тобі їсти, ти себе давно в дзеркало бачив? Тобі зі спортивного залу виходить неможна. До речі, мене сьогодні телефонувала твоя вчителька і говорила, що ти навчаєшся гірше всіх в класі!!!

(Хлопчик розплакався і побіг до себе в кімнату)

Сцена 2

Школа. Урок української мови. Диктант.

- Пишемо все красиво, каліграфічно. Всі спинки тримаємо рівно, "Настала осіння пора". Устаров Діма, ти чому не пишеш?

- Я, я, я не ...

- Що ж ти за дитина така? Ледве розмовляєш, з української ні бум-бум.

- Але я, я, я ...

- Двієчник! Так і будеш двієчником до кінця життя. Ти хоч щось вмієш і здатний в цьому житті?

Сцена 3

Школа. Перерва. Діти всі грають.

- Можна я з вами?

- Іди звідси ти молдован.
- Але я теж хотіти з вами грати.
- Ахаха, він хотіти. Іди краще розмовляти навчися спочатку. Хотіти ... Ахаха.

Хлопчик у відчаї розплакався, з чого його однокласники стали ще більше сміятися і підстьобувати його.

Сцена 4

Магазин. Черга.

- Чого вам, юначе?
- Дайте мені, ну це, знаєте, ну такі
- Ой, я вас не розумію.

З черги:

- Давайте швидше, всі поспішають.
- Молодий юначе, або беремо або не затримуєте чергу. Приходять тут, і слова вимовити не можуть ще пів прилавка займають. Куди тільки батьки дивляться, розгодуваои і глянути страшно (*хлопчик у гніві побіг додому, на шляху йому на зустріч вуличний продавець*).
- Молодий юначе, пігулки «Похудін+», всього за 100 грн. пачка, може вам допоможе? (*Діма не довго думаючи, купує пігулки і біжить додому, випиває 5 пігулок, потім ще і ще, через 3 години хлопчика забирає швидка допомога з передозуванням*).

Питання:

- Як ви думаєте навіщо Влад відвертався до вокзалу?
- Чи правильно мама ставилася до дитини?
- Чи траплялися вам подібні ситуації в житті?
- Чи з'явилися у вас ідеї, як можна допомогти Владу?

Висновок:

У нашому житті зустрічаються самі різні ситуації, люди з різними фізичними вадами, дефектами мови і таке інше. Але головне - це наше ставлення до них. Ви і ваша толерантність може врятувати життя. Ваше ставлення до людини, повинно бути таким, якого відносини і ви хочете до себе. Адже, спостерігаючи ставлення деяких людей по відношенню до ближніх, задаєш собі питання "Це хто з них ще не здоровий?" Тому, лавайте ставитись до оточуючих з розумінням, співчуттям, бути ввічливими і мудрими. Адже, невідомо в якій ситуації опинимося ми? І чи допоможе хтось нам.

КАРАОКЕ В ТАБОРІ

загальнотабірна колективна творча справа у формі шоу-програми
Вік учасників: 9- 15 років.

Місце проведення: актовa зала.

Мета: виявити творчу, обдаровану молодь; сприяти розвитку дитячих здібностей та обдарувань.

Завдання:

- виявити та розвинути творчі здібності у дітей та підлітків;
- викликати інтерес до творчої діяльності;
- сприяти розвитку самостійності в обранні побудови вокального образу;
- виховання естетичного смаку.

Матеріали та обладнання: комп'ютер, текст пісень, мікрофон, шапки,

План проведення:

Підготовка:

- підбір матеріалів для написання сценарію та назви;
- написання сценарію;
- підготовка реквізиту.

Проведення:

- вихід ведучого;
- повідомлення назви та передмова;
- початок та проведення дійства за сценарієм;
- заключні слова;
- вихід усіх героїв на сцену.

Хід справи

Ведучий. Добрий вечір, дорогі друзі! Сьогодні ми зібралися з Вами для того, щоб знайти нових талановитих виконавців у нашому таборі. Під час конкурсної програми зі мною будуть мої помічники нота Лясолька і композитор П'яно-Верде. Знайомтесь.

Вихід помічників

Ведучий. Ну що ж, тепер ви знайомі з моїми помічниками, тож прийшов час для першого туру! Для цього нам потрібно вибрати 4 учасники.

Ведучий обирає пісню для виконання учасниками в першому турі

Кращі 4 учасники, перейдуть до 2 туру, де вони коротко повідають про себе та виконають обрані ними пісні. За оплесками глядацької аудиторії оберемо 2-х учасників, які переходять до фінального туру. Що ж, розпочнемо з виконання загальнотабірної пісні «Канікули».

*Компас, карта, на плечах рюкзак,
Стелиться дорога по рідних містах.
Клас вирушає в далекий похід,
Бо вже закінчився навчальний рік.*

Приспів:

*Літні канікули - чудова пора,
Сонце, повітря і чиста вода.
Нас загартує далекий похід,*

Бо ми - козацький рід!

*Рідна школа, нас зачекай,
Бо дорога кличе в невіданий край.
Вибрали на карті цікавий маршрут,
З піснею туристи в похід ідуть.*

Ведучий. Гарно ви співали й обирати час. До наступного туру за результатами виконаних пісень проходить ... (ведучий обирає 4 учасників, які на його думку та думку глядачів красиво співали).

Ведучий. Прошу Вас представитися. (*Діти по черзі називають своє ім'я*). Дякуємо! Прошу обрати пісні для виконання у наступному турі. А доки наші учасники обирають пісні для виконання ми пограємо в гру «Кого більше?». Правила прості: якщо я називаю «дівчата» – то руки піднімають хлопці, а коли я говорю «хлопці» – дівчата починають аплодувати. Все зрозуміло? Розпочнемо...

(Ведучий визначає кого більше)

Ведучий. Ось наші учасники визначилися і першим співатиме... (*учасники по черзі виконують обрані пісні*).

Ведучий. Дякую всім учасникам за виконання прекрасне виконання пісень. А тепер за допомогою оплесків та дівочих криків ми визначимо, хто ж проходить далі?! Ось ми з вами обрали двох фіналістів нашого «Караоке в таборі», які змагатимуться за головний приз програми. Просимо учасників обрати пісні для виконання їх в фіналі. А зараз у нас коротка танцювальна пауза (вихованці табору виконують заздалегідь підготовлений танок).

Ведучий. Наші учасники вже обрали пісні й готові до виконання. Давайте їх послухаємо. Для того щоб визначити переможців кожен з глядачів отримує фішки. За допомогою яких ви оберете кращого учасника, який одержить титул «Кращий співак табірної зміни». А мої помічники порахують фішки, які зберуть учасники.

Вихованці виконують пісні

Ведучий. Прийшов час обрати найкращого вболівальника і вручити йому подарунок.

Ведучий. Мої помічники порахували фішки і я можу оголосити нашого переможця. Отже переможцем став... Давайте привітаємо його і вручимо медаль.

Переможець виконує пісню «на біс»!

Ведучий. А я з вами прощаюся. Цілую! Люблю! Бувайте!

СТЕЖКАМИ СПОРТИВНОГО ОЛІМПУ

загально табірна спортивно-пізнавальна експрес гра

Вікова категорія цільової аудиторії: 9-17

Мета: розширити та поглибити спортивні вміння дітей.

Завдання:

- удосконалити спортивні навички ;
- розвинути гнучкість, спритність, швидкість ;
- виховувати любов до спорту;

Матеріали та обладнання: аудіо матеріал; оформлення: рамка, тканини, назва; роздатковий матеріал: маршрутні листи; інвентар: м'ячі, канат, кеглі, дартс.

План підготовки:

1. Обрання форми та теми проведення;
2. Проведення ради справи;
3. Опрацювання методичної літератури, підбір вправ та ігор;
4. Написання сценарію
5. Підготовка реквізитів, оформлення;
6. Репетиції

План проведення:

1. Оформлення, налаштування учасників на роботу
2. Заспів
3. Проходження станцій
4. Оголошення результатів

Хід справи:

(Звучать фанфари, виходять дві дівчини)

Дівчина 1: - Що це? Дивись!

Дівчина 2: - Що таке?

Дівчина 1: - Та це ж олімпійські ігри!

Дівчина 2: - Невже?!

Дівчина 1: - Так, глянь, та це ж найкращі спортсмени світу!

Дівчина 2: - УРА! Ура! (підстрибує) Ми ж підемо?!

Дівчина 1: - Ну, звісно! Треба обов'язково розказати про це Наталці!

Вона не повинна цього проґавити. (побігли)

Дівчина 2: - Наталко, чуєш?

Дівчина 1: - Наталко, ти де?

Наталка: - Та тут я! (виходить) Привіт, дівчата! Що вже трапилось? Чого бігли?

Дівчина 2: - Подивись сама хто до нас їде. (дають їй листівку, Наталка читає)

Наталка: - Теж мені, велике діло! Якись олімпійські ігри!

Дівчина 1: - Та ти що? Як можна не хотіти відвідати олімпійські ігри, де зібралися найспортивніші люди світу?!

Дівчина 2: - Тобі сподобається! Ну, пішли з нами! Побачиш, ти не пошкодуєш!

Наталка: - Та ні, дівчата, я щось не хочу! Та й не люблю я цього! Як на мене, там немає нічого справжнього! Вийшли, побігали, пострибали і все!

Дівчина 1: - Та це ж клопітка праця! Сама б лишень спробувала, перш ніж говорити!

Наталка: - От побачите! І спробую! Коли буде така можливість.

Дівчина 2: - Випаде адже ми купила нам чарівні квитки.

Дівчина 1: - І ми відправимось на найсправжніснінькі олімпійські ігри!

Дівчина 2: - У нас є багато квитків, і ми роздамо їх друзям, вони допоможуть тобі!

Дівчина 1: - Ну що, вирушаємо!

(Роздають всім маршрутні листи)

Станція №1 «Стрибки на батуті»

На станції знаходиться 1 педагог – організатор, який розповідає цікаві факти та з історії виникнення стрибків на батуті. Після цього проводиться гра «Стрибки через канат» - діти стрибають через канат, намагаються за один раз стрибнути якомога більше дітей.

Найактивніших дітей нагородити медальками.

Станція №2 «Дартс»

На станції знаходиться 1 педагог – організатор, який розповідає цікаві факти та з історії виникнення дартс. Після цього діти по черзі кидають дротиками в ціль. Найвлучніших дітей нагородити медальками.

Станція №3 «Теніс»

На станції знаходиться 1 педагог – організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення тенісу. Після цього діти набивають на тенісних ракетках м'ячі, хто набив найбільше, нагороджуються медальками.

Станція №4 «Важка атлетика»

На станції знаходиться 1 педагог – організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення важкої атлетики. Після цього проводиться гра «Передай м'яч» - діти стають в коло і без допомоги рук передають м'яч, в кого м'яч падає, той вибуває з гри. Переможців нагородити медальками.

Станція №5 «Кінний спорт»

На станції знаходиться 1 педагог – організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення кінного спорту. Після цього проводиться гра «Стрибки з перепонами» - діти на імітованому коні намагаються прострибати на коні, обходячи перепони – кеглі, хто зіб'є найменшу кількість кеглів, того нагородити медальками..

Станція №6 «Волейбол»

На станції знаходиться 1 педагог – організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення волейболу. Після цього проводиться гра «Земля, небо, риби, птахи» - пояснюються правила, діти грають активнов гру. Найактивніших дітей нагородити медальками.

Станція №7 «Футбол»

На станції знаходиться 1 педагог – організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення футболу. Після цього діти ногами,

по черзі набивають м'яч, хто набив найбільшу кількість разів, нагородити медальками.

На останній станції, педагоги – організатори визначають найактивніших дітей.

(до дівчат заходить Наталка)

Дівчина 1: - О, Наталко!

Дівчина 2: - Ти вже повернулася?!

Наталка: - Так, дівчата!

Дівчина 1: - Щось ти втомлена... Стомилася?

Наталка: - Дівчата, я навіть не могла подумати, що це таке важке завдання і водночас цікаве!

Дівчина 1: - Тобі сподобалося?

Наталка: - Це була неймовірна та захоплююча подорож. Спасибі вам! *(обіймає)* Я сьогодні так багато побачила та спробувала!

Дівчина 2: - А вам сподобалося? *(запитують дітей)*

Наталка: - Дівчата, а ви не знаєте коли у нас знову олімпійські ігри??

Дівчина 2: - Що?

Дівчина 1: - Та ти ж лише звідти! *(обурено йдуть)*

Наталка: - Ну, дівчата! *(виходить за ними)*

В НАШІМ СЕРЦІ УКРАЇНА

загонова колективна творча справа у формі інтерактивного кафе

Вікова категорія: середній шкільний вік

Мета: розвинути і поглибити знання про Україну.

Цільові покладання: розвиток патріотизму, любові до держави.

Застосовані традиційні та інноваційні методи та технології: мозковий штурм, конкурси.

Матеріали та обладнання: музичний супровід, оформлення зали(створення атмосфери кафе), підготувати одягу для офіціантів,роздатковий матеріал.

План підготовки:

1. постановка мети заходу;
2. вибір форм роботи;
3. вибір теми залежно від вікових особливостей аудиторії;
4. підбір методів і технологій;
5. написання сценарію;
6. робота над режисурою;
7. підбір матеріалів;
8. контроль за виконання позицій дитячої ради справи.

План проведення:

1. Об'єднуємо дітей в 2 групи при вході в залу (діти витягують собі колір)
2. Організація дітей, налаштування до активної роботи(вступне слово)
3. Гейм 1
4. Гейм 2

5. Гейм 3
6. Гейм 4
7. Гейм 5
8. Гейм 6
9. Підбиття підсумків, нагородження переможців.

Хід справи

Зал розділений на дві частини, для кожного члена команди стоїть індивідуальний стіл. Учасників вікторини по 6 чоловік в кожній команді, також по 6 офіціантів для кожної команди, які приносять до кожного столу 6 порцій-етапів завдань.

Ведучий: Добрий день вам,
Раді вас у нас вітати,
Щастя та добра бажати!

Дівчинка: Є багато країн на землі,
В них озера, річки і долини
Є країни великі й малі,
Та найкраща завжди – Батьківщина.

Хлопчик: Є багато квіток запашних,
Кожна квітка красу свою має.
Та гарніші завжди поміж них
Ті, що квітнуть у рідному краї.

Хлопчик: Є багато пташок голосних,
Любі, милі нам співи пташині,
Та завжди наймилішими з них
Будуть ті, що у рідному краї.

Дівчинка: І тому найдорожчою нам
Є і буде у кожному хвилину
Серед інших країн лиш одна –
Дорога нам усім Україна!

Ведучий: Вітаємо вас в нашому інтерактивному кафе на ерудит-грі-вікторині «В нашім серці Україна». Де продемонструють свої знання, вміння, кмітливість у грі-вікторині актори 2 студії «Мисливці за кадрами», які зараз об'єднуються за кольором стрічок, і займуть відповідні свої місця.

Привітаємо учасників вікторини.

Завдання складаються з 6 етапів, до кожного столу буде підходити офіціант і приносити вам завдання, та засікати час. Ваша мета, як найшвидше виконати завдання і підняти руку, офіціант перевіряє правильність виконання і передає вам наступну порцію. Таким чином, швидко виконуючи завдання, ви можете принести виграшні секунди для своєї команди. На протязі всієї роботи журі (шеф-кухарі) будуть

спостерігати та підраховувати кількість набраних балів, та секунд витрачених кожною командою.

Гейм №1 для столу №1 «Чомучка»

Мета: Перевірити наскільки діти володіють інформацією про край де живуть.

Пояснення: Зараз ви маєте показати наскільки гарно і багато знаєте про Україну. відповісти на запитання:

1. національний символ України, атрибут Великоднього свята. (писанка)
2. Дерево, яке оспівано у народних піснях, у віршах. (верба)
3. Кущ оспіваний в українських народних піснях, символ дівочої вроди. (калина)
4. поширене в Україні дерево, з яким в українських народних піснях і переказах порівнюють струнких дівчат. (тополя)
5. Чим прикрашають голову українські дівчата. (вінок)
6. Національний символ України. (рушник)

Гейм №2 для столу №2 Відеогейм.

Мета: Розвинути наочно-образне мислення. Ознайомити з українською символікою.

(командам демонструються зображення квітів, що вплітають в український віночок.)

Пояснення: Подивіться, будь ласка, на ці квіти, які зображені на цих малюнках. Командам потрібно визначити та назвати назви рослин.

Гейм №3 для столу №3 «Крученики»

Мета: Сприяти позитивній конкуренції. Вивчити дізнатись більше про поетів України.

Пояснення: А зараз ми пропонуємо прочитати біографію поета, протягом 2 хвилин, та намагатись на листку відтворити прочитане.

А зараз ми дамо змогу вам перепочити і послухати пісню _____ у виконанні _____

Гейм №4 для столу №4 «Ну, постривай!»

Мета: Допомогти дітям згадати українські прислів'я, залучити дітей до народознавства

Пояснення: Продовжити прислів'я, дописуючи правильні відповіді.

Завдання:

1. Хліб, сіль їж, а... (правду ріж)
2. Слово не горобець... (вилетить не спіймаєш)
3. Друга легше знайти, ніж... (зберегти)
4. Ранні пташки росу п'ють... (а пізні сльози лють)
5. Заліз кіт на сало і... (кричить мало)
6. Праця годує а... (лінь марнує)
7. Гостре словечко... (коле сердечко)
8. Хочеш їсти калачі, ... (не сиди на печі)

Журі, підрахуйте бали будь-ласка за даний конкурс.

Гейм №5 для столу №5 «Мелодія України»

Мета: Перевірити наскільки діти гарно знають українські пісні.

Пояснення: бери навушники і аркуш паперу, офіціант вмикатиме тобі музику, а ти маєш вгадати, що то за пісня і записати відповідь на аркуші.

Гейм №6 для столу №6 «Далі, далі, далі»

Мета: На швидкість визначити, хто спритніше і якісніше знає про історію України і народознавство.

Пояснення: тобі необхідно дати якомога більше відповідей на поставлені запитання, та записати відповіді.

Запитання для І команди.

1. Яку назву мала козацька держава, створена за дніпровськими порогами? (Запорізька січ)
2. Назвіть один із найдревніших знаків, який є символікою України сьогодні? (тризуб)
3. Автор слів гімну України? (П. Чубинський)
4. Назва гімну України (Ще не вмерла Україна)
5. Як називалась перша слов'янська держава? (Київська Русь)
6. Як називається основний закон України? (Конституція)

Ведучий. Наше кафе закривається. Сьогодні ми з вами ще раз пригадали українські звичаї та традиції символи нашої держави. Бо знати та пам'ятати їх потрібно, тому що ми з вами живемо на Україні, нашій рідній країні. А велика, священна і прекрасна любов до Батьківщини жила, живе і житиме в усіх чесних і щирих серцях.

Зараз поки виконуватиме музичну композицію

Шеф-кухарі підраховують сумарну кількість витраченого часу, допущені помилки кожною командою і визначить, хто переможе в сьогоднішній національній кулінарній битві.

Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну
Красу її вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.

МРІЯ

Гра-подорож

Вікова категорія цільової аудиторії: 8-12 років

Місце та час проведення: мале коло, 29.07.2015 о 12:30

Форма проведення: інтерактивна гра-подорож

Мета: сприяти згуртуванню дитячого колективу.

Завдання: Збагатити знання дітей про море, розвивати здібності колективної співпраці.

Матеріали та обладнання: оформлення, музичний супровід, оформлення кожної станції, підготовка різних за формою вправ та завдань до них, підручники, мечі, крейда.

План підготовки:

1. поставлена мета заходу;
2. вибір форми роботи;
3. вибір теми залежно від вікових особливостей аудиторії;
4. підбір методів і технологій;
5. написання сценарію;
6. проведення дитячої ради справи;
7. контроль за виконанням позицій.

План проведення:

1. Заспів, зацікавлення дітей.
2. Переміщення дітей крізь час.
3. Пояснення необхідності виконання завдань по станціям.
4. Станція 1.
5. Станція 2.
6. Станція 3.
7. Станція 4.
8. Станція 5.
9. Станція 6.
10. Станція 7.
11. Підведення підсумків. Збір слова, подолання зла.

Хід справи

Автор: Багато століть тому пірати поставили собі за мету посварити весь світ і посіяти навкруги злість та ненависть. Та щоб їх план спрацював антидот вони надійно заховали по островах.

Пірат1: Ха ха нас ніхто і ніколи не здолає, ми будемо робити те, що захочемо.

Пірат2: Авжеж, ми так надійно заховали антидот, що нас ніхто і ніколи по-перше не знайде і ніколи не здогадається, що саме здатне позбавити нас сили, а по-друге ні хто ніколи нам не міг нічого зробити і нічого не зробить.

Пірат1: Золоті слова. Ось дивись який я острів знайшов, біля Індії, він як ра знаходиться на торговому шляху. Пропоную поїхати і захватити його, пошукати скарбів, посварити між собою людей.

Пірат2: Чудова ідея. Вирушаєм.

Автор: І так багато століть поспіль пірати порушували спокій світу, наводили хаос повсюду. І одного разу після уроку історії у 5 класі, учнів з усієї України, які тримали в руках підручник з предмету, перемістило до берегів острова Надія.

Діти: Хто ми, де я? Що сталося? (перелякані всі, хтось плаче)

Діти: у нас був урок історії, а потім я опинився тут.

Діти: І в мене історія була.

Діти: І в мене.

Діти: Так ми про піратів щось розмовляли.

Діти: Теж саме. А з яких ви всі класів?

Діти: З 5, угу як і я.

Діти: Значить не випадково ми всі тут.

Автор: Діти ходили, роздивлялись все навкруги і побачили корабель, назва якого мрія. Біля корабля було послання дітям. «Ви надія світу і маєте його врятувати від злісних піратів, які сварять без того злісних людей, нищать все людяне. Завдання полягає в тому, що корабель, який ви бачите, відвезитиме вас до різних 7 островів, де ви маєте збирати антидоти, виконуючи різноманітні завдання. Бажаємо успіху і до зустрічі».

Діти: дуже цікаво, але зовсім незрозуміло. Як ми тут опинились, навіщо нам щось шукати.

Діти: Якщо ми тут опинились, то це не випадково. Недаремно ж в листі пише «Ви надія світу».

Діти: Так згоден ми маємо вирушати.

Автор: Сіли всі на корабель, а там їх капітан зустрів і каже:

Капітан: Ви маєте виконувати завдання, а я буду спостерігати, допомагати вам на всьому шляху, та перевіряти як ви все виконуєте.

Автор: Попливли морями і океанами. Через декілька годин корабель причалив берегів. Не знали діти куди вони потрапили. Але і не було для них тепер це важливим. А головне знайти швидше антидот з цього острова.

Автор: Шукали вони шукали. І не могли зрозуміти, де його могли заховати пірати. Несподівано діти побачили велике гніздо з пташками, які турбувалися про своїх діток, несподівано серед гілок побачили змотаний звиток, дістали і зачитали: «ті хто тримає в руках цей папірус дуже відважний, адже пішов проти піратів і має намір нас здолати, але не все так просто, щоб отримати хоч 1 антидот ви маєте виконати завдання, яке знаходиться в конверті під гніздом:

Вам подані завдання і ви маєте дати відповіді на запитання:

1. Чого більше на Землі суші чи води?
2. З якої казки: Ветер по морю гуляєт и кораблик подгоняет
3. Як називається море в назві, якого присутня назва камня?
4. Чому Чорне море, називається саме так?
5. Хто такий морський цар?

Діти: -Ура це буква Д. Значить ми збираємо якесь слово. Давайте поспішимо.

Автор: Сіли дітки на корабель і попливли далі. Через деякий час нове завдання чекало дітей на новому острові. Діти швидко знайшли послання в мавпи, яка бавилась з дитям. «Якщо ви знайшли наступний свиток, то ви справжні герої. І щоб отримати літеру ви маєте стати всі

всі в форму морської зірки, в форму якоря, рятувального кола, а тепер подумайте на яку літеру схожа ваша конструкція»

Плив, плив кабель через день знов зупиняється, вирушили діти на пошуки протидії піратської злісті.

Діти: -Де ж на цей раз може бути звиток?

Автор: Тут дітки озираються, бачать, як якийсь абориген пораненому дельфіну плавник перемотує, а у зубах дельфіна свиток. Дітки допомогли обробити поранену тварину і пішли собі читати завдання: «І завданням для вас буде: Заспівати пісню про море....Заспівали? Чесно? А тепер перегорніть свиток. Ось наступна літера Б. »

Діти: Так і що ж це в нас виходить «Д» «О» «Б», можливо «Добро», але потрібно все одно зібрати всю решту літер.

Автор: Вирушили діти далі. Пливи пливли через шторм і бурі. Але попри все зупинився біля берегів. Зішли діти і обшукали весь острів ніде не було для них підказок.

Діти: Ну і де пірати могли подіти антидот? Давайте ще раз уважніше обдивимось. Пірати далеко не ховали ні разу підказки.

Діти: Знайшов! Дивіться. «Ну що наші юні шукачі. Вітаємо, ви пересягнули екватор пошуків. І тепер завдання для вас будуть складніші. Зараз під кущем зліва ви знайдете лист, там книжка. Відкривайте, там написана історія яку ви маєте прочитати, але там немає кінця, ви маєте вгадати правильну кінцівку і якщо вам це вдасться, то для вас висвітиться правильна наступна літера.

Діти: Ой дивіться це ж літера «Р». Так в нас вже 4 літери, поспішимо.

Автор: Пливли, пливли пливли діти, під палким гарячим сонечком, хвилі обмивали їх корабель .

Автор: Знов зупиняється корабель: і відразу на піску пише, що наступна літера- це один з атрибутів корабля, який знаходиться і у вас на палубі, ви маєте здогадатись, що то, а головне повинні навчитись виготовляти два різні морські вузли.

Діти: -Хлопці і дівчатка звичайно ж то рятівне коло і літера «О».

Автор: Зраділи діти швидкій знахідці і знов поспішили.

На новому острові пішли діти на пошуки та знайшовши в квітці наступний лист в якому писало: «Ви майже досягли мети, Ви сильні та завзяті, але і ми пірати не здаємось, вашим завданням на цей раз буде розповісти про 7 чудес МОРЯ. Виконавши завдання не зрозуміли діти де їм знайти літеру наступну, потім перегорнули лист і побачили літеру» «Т».

Автор: Ну все остання літера – це вже зрозуміле слово «Доброта», але перед нами ще стоїть завдання. Не прийшлося нікуди і плити дітям, ідучи до корабля, вони зустріли звірів і Айболіта, який їх лікував, він і віддав їм останнього листа: «Ось ваш останній лист, ви молодці, впорались з усіма завданнями і залишається останній крок, щоб знищити нашу силу. Ви маєте зібрати всі літери, скласти слово, та для

початку намалювати морських мешканців, та написати вірш про доброту, що стане як закляттям, проти зла».

Пірат1: АААА що трапилось, я більше не можу творити зло

Пірат 2: Невже хтось знайшов антипод нашій силі?

Пірат 1: Ми ж так не проживемо.....

Автор: Так і пропала злість з лица Землі, а пірати навчились жити в добрі і з добром. Діти повернулись всі додому, в свій час, все скінчилось, як і сила зла. Нехай щастить. До нових зустрічей!

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

- 1.Інноваційність як ознака сучасності.
- 2.Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів.
3. Сутність та специфіка інновацій в освіті.
4. Предмет і сфера дослідження педагогічної інноватики.
5. Співвідношення понять «інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація», «інноваційна діяльність» та «інноваційний процес», «інновації в освіті» та «інноваційна освіта».
6. Характеристика сучасних класифікацій інновацій в освіті.
7. Тенденції та закономірності розвитку інноваційних процесів в освіті.
8. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.
9. Особливості інноваційних процесів в освіті.
10. Види структур інноваційного процесу.
11. Сутність інноваційної педагогічної діяльності
12. Структура інноваційної педагогічної діяльності.
13. Сучасні підходи до проектування моделей інноваційної діяльності.
14. Етапи інноваційної педагогічної діяльності.
15. Сутність технологічного підходу.
16. Поняття педагогічної технології.
17. Проектування педагогічної технології.
18. Поняття «інноваційні технології у ДЗОВ».
19. Концептуальні засади інтерактивних освітніх технологій.
20. Сутність і види інтерактивних методів.
21. Переваги інтерактивних форм роботи.
22. Інтерактивні технології в ДЗОВ.
23. Необхідність впровадження технологій проекту.
24. Концептуальні положення проектної технології.
25. Класифікація проектних технологій, мета і завдання.
26. Сутність і зміст організації технології проекту в ДЗОВ.
27. Концептуальні положення технології театральної педагогіки.
28. Дитячий театр: особливості процесу організації та діяльності.

29. Завдання і функції педагогів-організаторів підчас використання технології театральної педагогіки в ДЗОВ.
30. Сутність технології форум театру в ДЗОВ.
31. Завдання педагогів-організаторів у підготовці форум-театру.
32. Алгоритм проведення форум театру.
33. Особливості використання шоу-технології в ДЗОВ.
34. Зміст шоу-технологій в ДЗОВ.
35. Концептуальні засади ігрових технологій.
36. Особливості змісту ігрових технологій в ДЗОВ.
37. Поняття «здоров'язберігаючі технології» та їх класифікації.
38. Види здоров'язберігаючих технологій.
39. Особливості змісту здоров'язберігаючих технологій в ДЗОВ.
40. Особливості використання арт-технології в умовах ДЗОВ.
41. Концептуальні засади технології інтегрованого виховання.
42. Особливості змісту технології інтегрованого виховання в ДЗОВ.

ЛІТЕРАТУРА

- Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии / В.П. Беспалько. – М.: Педагогика, 1990. – 184 с.
- Бойченко Т. Валеологія – мистецтво бути здоровим // Здоров'я та фізична культура. – 2005. – №2. – С. 1-4.
- Ващенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі / О.Ващенко, С. Свириденко // Здоров'я та фізична культура. – 2006. – №8. – С. 1-6.
- Вольчева Г. А., Козак Ю. В., Бербер Н. М.: Практичний інструментарій професійної діяльності педагогічних кадрів в освітньо-оздоровчих дитячих закладах / Г.А. Вольчева, Ю.В. Козак, Н.М. Бербер. – Одеса. – 2015. – 201 с.
- Даниленко Л. Оцінювання та вибір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект : наук.-метод. посіб. / за ред. Л. Даниленка. – К. : Логос, 2001. – 185 с.
- Деркунская В. А. Диагностика культуры здоровья дошкольников : [учеб. пособие] / В. А. Деркунская. – М : Пед. о-во России, 2005. – 96 с.
- Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І.М.Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.
- Довідник класного керівника в запитаннях та відповідях / авт.-упоряд. М.Є.Канцедал, О.М. Кравцова. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006 – 384с.
- Єфімова В. М. Здоров'язбережувальні технології у контексті педагогічних досліджень / В. М. Єфімова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 1. – С. 57–60.

Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: із досвіду роботи Українського дитячого центру «Молода гвардія» : Методичний посібник. / Н.В. Щубелка, В.М. Бездень, Г.А. Вольчева та ін.; За ред. Н.В.Щубелки – Одеса: ВМВ, 2014 – 114 с.

Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. авт. – укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н.; 2002. – 136 с.

Мазоха Д.С. Педагогіка: навч. посіб. / Д.С. Мазоха, Н.І. Опанасенко. – К. : Центр начальної літератури, 2005. – 232с.

Макаренко А.С. О воспитании: сборник / А.С. Макаренко; вступ. ст. В.С.Хелемендик. – М. : Политиздат, 1990. – 414 с.

Оганесян Н.Т. Технологии профилактики насилия в школе в системе воспитательной деятельности учителя (Психолого-педагогический практикум): учеб.-метод. пособие / Н.Т. Оганесян, В.В. Ковров. – М.: ФЛИНТА, 2014. – 274с.

Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2001. – 256 с.

Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій / за ред. І. Зязюна, О. Пехоти. – К., 2003. – 240 с.

Пометун О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання / О.Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.

Проскурина Е. Святкове літо / Е. Проскурина, О. Братчук. – Х. : Торсінг+, 2005. – 144 с. – С. 42.

Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: учебное пособие / Г.К. Селевко. – М.: Народное образование, 1998. – 589 с.

Сластенин В.А. Педагогіка: учеб. пособие / В.А. Сластенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; под ред. В.А. Сластенина. — М. : Издательский центр «Академия», 2002. — 576 с. с. 493-494.

Словник основних термінів і понять з превентивного виховання/ Під заг. ред. доктора пед. наук, професора Оржеховської В.М. / ТзОВ «Терно-граф, Тернопіль. – 2007, – 200 с. – С 177-179.

Словник-довідник соціально-педагогічних термінів педагога дитячого оздоровчого закладу / Уклад. Л.А. Іванова. – Ялта : ДПУ «МДЦ «Артек», 2011. – 74 с. – С.11.

Шерудило А.В. Сутність та класифікація інноваційних технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку / А.В. Шерудило // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб.наук. праць / Кам'янець-Подільський, 2015. – Випуск 18(1-2015). – 448с. – С. 442-448.

Комаровська О.А. Театральні технології у вихованні підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://lib.iitta.gov.ua/5503/1/Komarovska_zbirnuk_2014.PDF

Поляков С.Д. Технологии воспитания [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://si-sv.com/publ/4-1-0-65>.

Про затвердження Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку : Постанова Кабінету Міністрів України

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422-2009-p>.

Про позашкільну освіту: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.